

GLASNIK

— ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU —

BRJ 5. | GODINA III. | ZAGREB | LIPANJ 2018.

GLASNIK
— ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU —

GLASNIK ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA U ZAGREBU

ADRESA

Zdravstveno veleučilište
Mlinarska cesta 38
www.zvu.hr
e-mail: zvu@zvu.hr

ZA IZDAVAČA

Krešimir Rotim

GLAVNA UREDNICA

Jadranka Pavić

UREDNIŠTVO

Jasna Bošnir
Ivana Crnković
Andrija Čop
Snježana Čukljek
Ivica Kostrec
Ivan Markotić
Ana Mojsović Ćuić
Dalibor Perković
Zrinka Pukljak Iričanin
Ozren Rađenović
Biserka Sedić

STUDENTI UREDNICI

Nina Čačko
Alen Đuroković
Iva Kanaet
Stela Obradović
Josipa Kubica Oračić
Leonarda Rizvić
Lucija Savić
Mateja Todorovski
Mario Tot

LEKTURA

TEKSTURA obrt za lekturu i usluge u izdavaštvu

UPUTE SURADNICIMA

E-mail za dostavu materijala: glasnik@zvu.hr
Članci ne podliježu recenziji i za njih odgovara autor.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I PRIJELOM

studiog6h8

Sadržaj

RIJEČ DEKANA

Zajedništvo čini prepoznatljivost	5
--	---

UVODNIK

„Radna melodija“ za harmoniju Zdravstvenog veleučilišta	6
--	---

DOGAĐANJA I OBAVIJESTI

KRATKE VIJESTI	7
----------------------	---

Promicanje zdravlja je odgovornost cijelog društva	7
--	---

Tečaj o kvaliteti skrbi za starije osobe	7
--	---

Doprinos uključivanju i jednakosti Roma	8
---	---

Spoznaje o neurorehabilitaciji i restauracijskoj neurologiji	8
--	---

Od molekule do jedinke	8
------------------------------	---

Posjet stručnom sajmu Pravo doba	8
--	---

Lošinjski dani bioetike	8
-------------------------------	---

Plenarna predavanja na Danima psihijatrijskog društva HUMS -a	9
---	---

Osnovan Centar za cjeloživotno obrazovanje	9
--	---

Održivi razvoj okoliša – održivi razvoj turizma	9
---	---

Njemački jezik kroz atraktivno i aktivno učenje	9
---	---

Nagrade najuspješnijim studentima	10
---	----

Studij fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb postao članom Europske mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta (ENPHE)	10
---	----

Održan je 5. međunarodni kongres MIPS u Rimu s aktivnim sudjelovanjem nastavnika Zdravstvenog veleučilišta	10
--	----

Održan seminar BIOPAC za znanstvenike i nastavnike	11
---	----

Bogat program Konferencije Zdravstvenog veleučilišta u Opatiji	12
---	----

DANI ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA

Zdravstveno veleučilište obilježilo 52. godišnjicu osnutka	14
---	----

UZ MEĐUNARODNI DAN SESTRINSTVA

„Sestrinstvo – glas koji vodi!“	17
--	----

Održano predavanje

„Komunikacijska pristupačnost kod gluhih i gluhoslijepih pacijenata“	18
---	----

Nastavnici iz Finske u posjetu studiju sestrinstva i fizioterapije	19
---	----

RAZGOVOR S POVODOM

RAZGOVOR S VODITELJICOM ODJELA ZA KVALITETU MAROM ŽUPANIĆ, DIPL. MED. TECHN.

Što je kvaliteta i zašto nam je važna u sustavu visokog obrazovanja?	20
---	----

DUGOGODIŠNJA DJELATNICA ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA MR. SC. LJILJANA VRCIĆ KISELJAK

Prepoznata po volonterskom radu	22
--	----

STUDENSKI KUTAK

OSVRT STUDENTA ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA NA SPORTSKO POSTIGNUĆE NA SVEUČILIŠNOM NATJECANJU (TREĆE MJESTO U DISCIPLINI TRČANJA NA 400 M)

Prihvatiti izazov i ne bojati se!	25
--	----

Aktivni Pakračani ponudili niz aktivnosti zainteresiranima	26
---	----

Uloga studijskih kongresa u obrazovanju studenata i važnost sudjelovanja	27
--	----

Iskustva natjecanja iz prve pomoći u Sloveniji	28
---	----

HUMANI PRISTUP UMIRANJU	29
-------------------------------	----

Iskustva posjeta Hospiciju „Marija K. Kozulić“	29
---	----

Osjećaj zadovoljstva iznad umora i nelagode	31
---	----

Wings For Life Zadar 2018.	31
---------------------------------	----

IZ SVIJETA STRUKE I ZNANOSTI

Akrlamid kao potencijalni kontaminant hrane	32
--	----

Studenti Zdravstvenog veleučilišta sudjelovali na prvoj međunarodnoj studentskoj GREEN konferenciji	33
--	----

SVJETSKI KONGRES RADNIH TERAPEUTA

Prvo sudjelovanje radnih terapeuta iz Hrvatske!	36
--	----

ZVU U DRUŠTVU

Anti-stigma program „Prihvaćamo različitost“	38
---	----

Društveno korisno učenje za dobrobit zajednice	40
---	----

Studenti u društvenim događanjima	41
--	----

Umjetnost i kreativnost u kvaliteti života	42
---	----

Zagovaranje okupacijske pravde	43
---	----

Rehabilitacija u zajednici laringektomiranih osoba	44
---	----

PROŠLOST ZA BUDUĆNOST

IN MEMORIAM: PROFESOR EMERITUS DR. SC. PREDRAG KEROS

Impresivna profesionalna biografija utkana u budućnost	46
---	----

Zajedništvo čini prepoznatljivost

Prof. dr. sc. Krešimir Rotim, dekan

Zdravstveno veleučilište u svojem kontinuiranom i organiziranom radu na svim razinama, posebno u čitanju znakova vremena, iz dana u dan sve više potvrđuje svoju prepoznatljivost na međunarodnoj razini. Istodobno otvara nova znanstveno-društvena obzorja na državnoj razini, čini iskorake, povezuje znanost i praksu, odgovara potrebama suvremenoga doba. Svojim primjerom usvajanja znanja, otvorenosti za nove spoznaje te njihove implementacije i suradnje na svim društvenim razinama Veleučilište postaje prepoznatljivo u akademskoj zajednici. To svake godine potvrđuje veliki interes prijavljenih polaznika za studije na Zdravstvenom veleučilištu, kao i interes visokoškolskih ustanova u zemlji i izvan nje za razmjenu iskustava i suradnju. I površnom analizom vidljiva je ta prepoznatljivost, jer djelatnici Veleučilišta aktivni su u brojnim strukovnim organizacijama, sudionici su brojnih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih skupova, domaćini nastavnica i studentima unutar programa Erasmus. Sa svojim su znanstvenim, stručnim i drugim radovima sve više zastupljeni u časopisima i medijima. Sve to pokazuje da se djelatnici Veleučilišta usavršavaju, usvajaju nove spoznaje i znanja, rade na svojim napredovanjima i novim spoznajama. To su ohrabrenja koja upućuju na to da Veleučilište ide u pravom smjeru.

Neprestana nadogradnja zajedništva koju potiče vodstvo Zdravstvenoga veleučilišta čini koheziju u iskoraku okupljanja svih studijskih smjerova u njihovim stručnim organizacijama te k tome i cjelokupnoga tima koji je nužan u zdravstvenom sustavu. Trajne edukacije i neprestana usavršavanja nisu samo puka formalnost „skupljanja bodova“, nego usvajanje istinskih

znanja, razmjene iskustava koja služe kao odgovor novim društvenim izazovima.

Upravo ta snaga tima Zdravstvenog veleučilišta bila je razlog za pokretanje Centra za cjeloživotno obrazovanje, koji je osnovan u cilju osiguravanja aktivnog, sustavnog i kontinuiranog sudjelovanja Veleučilišta u procesu cjeloživotnog usavršavanja zainteresiranih profesionalaca u području zdravstva. Na taj će se način u praksi omogućiti promocija suvremenih znanja, promicanje i osiguravanje visokih standarda kvalitete, jačanje profesionalnih kompetencija stručnjaka te partnerstvo i suradnja sa stručnjacima.

Sa željom da nas vodi neprestana težnja za usvajanjem novih znanja i izgradnja zajedništva na dobrobit pojedinca te da budemo jedni drugima podrška, želim vam ugodan ljetni odmor.

*Prof. dr. sc. Krešimir Rotim
dekan*

„Radna melodija“ za harmoniju Zdravstvenog veleučilišta

dr. sc. Jadranka Pavić

Od početka kalendarske godine na Zdravstvenom veleučilištu bilo je iznimno dinamično. Uz intenzivnu nastavu, studenti i nastavnici bili su uključeni u niz aktivnosti. Tako je, između ostalog, u ožujku održana 17. konferencija medicinskih sestara i tehničara i 3. konferencija zdravstvenih profesija na kojoj je bilo 550 sudionika, održana su 62 usmena izlaganja i sedam okruglih stolova te prikazano 44 postera. Od 23. do 27. travnja 2018. održani su Dani Zdravstvenog veleučilišta, koji su obuhvatili: Dan otvorenih vrata, prezentacije stručne i znanstvene djelatnosti Veleučilišta, Dan kvalitete i Dan karijera. Nadalje, Zdravstveno veleučilište sudjelovalo je u tjednu obilježavanja Dana sestrinstva, a 9. svibnja na Zdravstvenom veleučilištu održana je središnja proslava Međunarodnog dana sestrinstva. Također, u svibnju je osnovan Centar za cjeloživotno obrazovanje, kojemu je cilj aktivno, sustavno i kontinuirano sudjelovanje Veleučilišta u procesu cjeloživotnog usavršavanja zainteresiranih profesionalaca u području zdravstva. Osim toga, studij fizioterapije postao je članom Europske mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta (ENPHE). To je veliko priznanje, jer Međunarodna mreža za visoko obrazovanje fizioterapeuta – ENPHE obuhvaća članstvo između pojedinih europskih institucija i institucija za obrazovanje fizioterapeuta Europe i kao takva je vodeća organizacija koja unutar europske regije unapređuje interakciju i razmjenu razvoja obrazovanja fizioterapeuta. Zdravstveno veleučilište, uz redoviti i izvanredni studij, kroz svoje projekte neprestance potiče na suradnju, otkriva i razvija nove talente. Na neki je način otvorena trasa znanosti i stručnosti, a to se potvrđuje iz dana u dan, posebno kroz suradnju s drugim sličnim institucijama. U posjetu Zdravstvenom veleučilištu u proteklih nekoliko mjeseci bili su nastavnici iz Finske, Slovenije i Portugala,

kao i studenti iz Nizozemske. Upravo će ova suradnja učiniti Veleučilište još prepoznatljivijim. Sve to i još niz drugih aktivnosti prikazali smo u novom broju *Glasnika Zdravstvenog veleučilišta*. Iz prikazanih sadržaja vidljiva je „harmonija“ u radnim aktivnostima nastavnika i studenata, a svaki pojedinac ukomponirao je svoju radnu „melodiju“. Stoga su predstojeći ljetni praznici pravo vrijeme za odmor i skupljanje snage za novu „radnu melodiju“.

dr. sc. Jadranka Pavić
glavna urednica

KRATKE VIJESTI

Tijekom proteklih šest mjeseci, od izdanja prethodnog broja *Glasnika*, na Zdravstvenom veleučilištu događale su se brojne aktivnosti. Kratak pregled najvažnijih aktivnosti donosimo u prilogu.

- ▶ 31. siječnja 2018. na sjednici Stručnog vijeća dodijeljena su priznanja i nagrade studentima koji su svojom djelatnošću pridonijeli ugledu Zdravstvenog veleučilišta za akademsku godinu 2016./2017.
- ▶ 22. veljače 2018. na Zdravstvenom veleučilištu održan je 3. *Masterclass* tečaj usavršavanja za zdravstvene djelatnike „*Leadership* u zdravstvu“
- ▶ Od 26. do 27. veljače 2018. na Zdravstvenom veleučilištu održan je Seminar BIOPAC za znanstvenike i nastavnike koji u svojem radu primjenjuju sustav za fiziološka mjerenja i analizu podataka BIOPAC.
- ▶ 22. i 23. ožujka 2018. u Opatiji je održana 17. konferencija medicinskih sestara i tehničara i 3. konferencija zdravstvenih profesija „Obrazovanje i istraživanje za kvalitetnu zdravstvenu praksu“ u organizaciji Zdravstvenog veleučilišta.
- ▶ 7. travnja 2018. Zdravstveno veleučilište sudjelovalo je u Danu otvorenih vrata u Uredu predsjednice Republike Hrvatske na temu „Zdravlje za sve“, povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja.
- ▶ Od 23. do 27. travnja 2018. održani su Dani Zdravstvenog veleučilišta, koji su obuhvatili: Dan otvorenih vrata, prezentacije stručne i znanstvene djelatnosti Veleučilišta, Dan kvalitete i Dan karijera.
- ▶ 9. svibnja 2018. na Zdravstvenom veleučilištu održana je središnja proslava Međunarodnog dana sestrinstva.
- ▶ 15. svibnja 2018. održana je svečana promocija studenata stručnih studija Zdravstvenog veleučilišta. Promocija je održana u Preporodnoj dvorani palače Narodnog doma u Zagrebu.
- ▶ 24. i 25. svibnja 2018. u sklopu programa Erasmus+ Zdravstveno veleučilište posjetile su Sari Kokkonen, Tuula Hämäläinen i Milla Ranta iz Finske, nastavnice s preddiplomskih studija sestrinstva i fizioterapije Fakulteta zdravstvene skrbi u socijalnim službama Sveučilišta primijenjenih znanosti u Lappeenranti.
- ▶ Od 28. do 30. svibnja 2018. u okviru programa Erasmus+ u posjetu Zdravstvenom veleučilištu i Studiju radne terapije bile su gošće iz Slovenije dr. sc. Alenka Oven, voditeljica studija radne terapije, i mr. Alenka Plemelj, djelatnice Katedre za radnu terapiju Zdravstvenog fakulteta u Ljubljani.
- ▶ Od 4. do 6. lipnja 2018. u sklopu programa Erasmus+ Zdravstveno veleučilište, studij medicinsko-laboratorijske dijagnostike, posjetio je prof. dr. sc. João Rodrigues iz Zdravstvene škole u Portu u Portugalu.
- ▶ Svibanj: Osnovano je Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka na Zdravstvenom veleučilištu
- ▶ Svibanj: Osnovan je Centar za cjeloživotno obrazovanje - ustrojbeno jedinica Zdravstvenog veleučilišta koja se osniva u cilju osiguravanja aktivnog, sustavnog i kontinuiranog sudjelovanja Veleučilišta u procesu cjeloživotnog usavršavanja zainteresiranih profesionalaca u području zdravstva.
- ▶ Svibanj: Studij fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb postao je članom Europske mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta (ENPHE).
- ▶ 13. lipnja 2018. u prostorijama Zdravstvenog veleučilišta održana je izložba kreativnih radova korisnika Centra za autizam životne zajednice Jelkovec. □

Promicanje zdravlja je odgovornost cijelog društva

Povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja, 6. travnja 2018. godine u organizaciji nastavnog Závoda „Dr. Andrija Štampar“ održana je javnozdravstvena tribina pod nazivom „Zdravlje za sve“. Pozdravni govor je uz ravnatelja NZZJZ „Dr. Andrija Štampar dr. Zvonimira Šostara uputio i prof.dr.sc. Krešimir Rotim, Dekan Zdravstvenog veleučilišta. Koji je naglasio važnost visokoškolskog obrazovanja u unapređenju i čuvanju zdravlja i prevenciji bolesti. „Promicanje zdravlja je primarni zadatak cijelog društva te zahtijeva multi-sektorski i multidisciplinarni pristup jer se radi ne samo o odgovornosti za pojedinu osobu, nego o odgovornosti za tisuće ljudi,“ istaknuo je prof.dr.sc. Krešimir Rotim. □

Tečaj o kvaliteti skrbi za starije osobe

Međunarodni tečaj Total Nutrition Therapy – TNT Geriatric. TNT (Total Nutrition Therapy) održan je od 11.05. – 12.05. 2018. u Zagrebu u hotelu Sheraton. To je vodeći edukacijski program o kliničkoj prehrani za liječnike i ostale zdravstvene djelatnike koji se bave liječenjem bolesnika starije dobi. Kroz interaktivni program polaznici tečaja osposobljeni su za prepoznavanje vrijednosti pravovremene primjene nutritivne potpore uključujući procjenu nutritivnog statusa, intervenciju i praćenje gerijatrijskih bolesnika. Organizator tečaja je Abbott Laboratories d.o.o u suradnji s Hrvatskim društvom za gerontologiju i gerijatriju HLZ-a, uz pokroviteljstvo Europskog društva za gerijatrijsku medicinu (EUGMS). Tečaj je završilo do sada više od 25 000 polaznika iz 30 zemalja a među polaznicima tečaja bile su i nastavnice Zdravstvenog veleučilišta Mara Županić dipl.med.techn. i Mirjana Telebuh dipl. physioth. □

Doprinos uključivanju i jednakosti Roma

U Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu je 6. travnja 2018. godine održana središnja manifestacija obilježavanja Svjetskog dana Roma. Ova manifestacija održava se svake godine u organizaciji Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" kojim se obilježava čast prvog Svjetskog kongresa Roma, održanog od 8. do 12. travnja 1971. godine u Londonu. Događaju su prisustvovali i prodekani Zdravstvenog veleučilišta doc. dr. Tomislav Madžar u svojstvu izaslanika predsjednice RH gđe Kolinde Grabar Kitarović, te doc. dr. Aleksandar Racz. Zdravstveno veleučilište je prvo, a još uvijek i jedino visokoškolsko učilište koje već nekoliko godina aktivno potiče upis i školovanje pripadnika Romske nacionalne manjine za jednu od zdravstvenih profesija. Na taj način želi doprinijeti uključivanju Roma u društvo i promicanje jednakosti. To je ujedno i doprinos za ostvarivanje Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine koju je Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 29. studenoga 2012. godine, a temeljem Okvira Europske unije za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. godine. □

Spoznaje o neurorehabilitaciji i restauracijskoj neurologiji

Od 6.-9. svibnja 2018. u Osijeku je održan 6. Hrvatski kongres iz neurorehabilitacije i restauracijske neurologije s međunarodnim sudjelovanjem i 6. Simpozij medicinskih sestara i fizioterapeuta neurološke rehabilitacije s međunarodnim sudjelovanjem. Brojni stručnjaci iz Austrije, Njemačke, Italije i drugih država te hrvatski stručnjaci koji se bave ovom kliničkom granom upoznali su polaznike o najnovijim dostignućima i spoznajama u neurorehabilitaciji i restauracijskoj neurologiji. Na Kongresu su aktivno sudjelovale i nastavnice Zdravstvenog veleučilišta Mirjana Telebuh, dipl. physioth, dr.sc. Gordana Grozdek Čovčić, i dr.sc. Biserka Sedić sa slijedećim radovima koji su i objavljeni kao Sažetci u Medicinskom vjesniku, 2018; 50 (Suppl. 1) 6. :

- ▶ Telebuh, H. Matic, G. Grozdek Čovčić: Fizioterapijska procjena i tretman Pusher sindroma – usmeno izlaganje
- ▶ Rendulić, S. Rendulić Slivar, D. Perić, G. Grozdek Čovčić: Utjecaj neurorehabilitacije oboljelih od multiple skleroze na kvalitetu života s obzirom na trajanje bolesti – poster prezentacija
- ▶ Pap Turčec, L. Kopačević, V. Božan Mihelčić, B. Sedić: Rana rehabilitacija bolesnika s cerebrovaskularnim inzultom u Zavodu za intenzivno neurološko liječenje – poster prezentacija. □

Od molekule do jedinke

Na Hrvatskom institutu za istraživanje mozga u Zagrebu 10. svibnja 2018. održano je niz predavanja pod projektom „Od bazike do klinike“. Ciklus 'Od bazike do klinike', uključuje aktivnosti u proučavanju bolesti ili stanja od molekule, odnosno neurona do čovjeka kao jedinke. Glavna ideja projekta je interdisciplinarnost u znanosti a pozvani predavači su stručnjaci i znanstvenici iz raznih područja koja su povezana s neuroznanostima a koji imaju dugogodišnje kliničko iskustvo. Na poziv Studentske sekcije za neuroznanost, Medicinskog fakulteta u Zagrebu, predavanje na temu „Rehabilitacija osoba nakon moždanog udara“, održala je nastavnica Zdravstvenog veleučilišta Mirjana Telebuh, dipl. physioth. □

Posjet stručnom sajmu Pravo doba

Studenti studija sestrinstva u sklopu nastave iz kolegija Javnog zdravstva posjetili su 17.5. 2018. otvoreni stručni sajam na Zagrebačkom velesajmu - Pravo doba. Sajam je posvećen skrbi o osobama treće životne dobi a popraćen je brojnim javno zdravstvenim tribinama i predavanjima o problemima s kojima se suočavaju starije osobe. Između ostalog, studenti Zdravstvenog veleučilišta sudjelovali su na 209. Gerontološkoj tribini s temom „Rano prepoznavanje nasilja u institucijskoj i izvan institucijskoj skrbi za starije“. □

Lošinjski dani bioetike

Na međunarodnoj znanstveno-kulturnoj manifestaciji *Lošinjski dani bioetike* koja je održana od 20. do 23. svibnja 2018. u Malom Lošinjku aktivno su sudjelovali nastavnici Zdravstvenog veleučilišta Ivana Kocijan, Mario Bebek i Marija Brdarević. Na skupu je predstavljen i znanstveni priručnik za zdravstvene i bioetičke studije: Aleksandar Racz, Sanja Kalambura, Dario Brdarić: *Pojmovnik zaštite okoliša u zakonodavstvu RH (Glossary of Environmental Protection in the Legislation of the Republic of Croatia)*. Sedamnaesta po redu ova međunarodna znanstveno-kulturna manifestacija u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva, Hrvatskog bioetičkog društva i Grada Malog Lošinja uključila je oko 120 znanstvenika i studenata iz Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Čilea, Hrvatske, Kanade, Kosova, Makedonije, Njemačke, Slovenije i Srbije. □

Plenarna predavanja na Danima psihijatrijskog društva HUMS -a

U Biogradu n/m održana je 23. – 26. svibnja Međunarodna konferencija, 24. Dani psihijatrijskog društva HUMS-a. Glavne teme skupa bile su: *Integrirana skrb za oboljele od shizofrenije i de-*

presije i tema *Prihvatimo različitosti*. Na skupu je sudjelovalo stotinjak sudionika iz više različitih zemalja, a izloženo je šezdesetak radova, poster prezentacija te radionica. Nastavnici Zdravstvenog veleučilišta Biserka Sedić i Boris Ilić bili su plenarni predavači s temama: *Stigmatizacija shizofrenih bolesnika (Biserka Sedić)* i *Depression and mental health in migrant and asylum-seeking population (Boris Ilić)*. □

Osnovan Centar za cjeloživotno obrazovanje

Zdravstveno veleučilište osnovalo je Centar za cjeloživotno obrazovanje. Ovaj Centar predstavlja ustrojbenu jedinicu Zdravstvenog veleučilišta koja je osnovana u cilju osiguravanja aktivnog, sustavnog i kontinuiranog sudjelovanja Veleučilišta u procesu cjeloživotnog usavršavanja zainteresiranih profesionalaca u području zdravstva. Edukacije se mogu organizirati na inicijativu nastavnika Zdravstvenog veleučilišta ili inicijativu institucija koje su iskazale potrebu za stručnim usavršavanjem.

Ciljevi su rada Centra:

- ▶ promocija suvremenih znanja u praksi
- ▶ promicanje i osiguravanje visokih standarda kvalitete u praksi
- ▶ suradnja sa stručnjacima u praksi
- ▶ jačanje profesionalnih kompetencija stručnjaka u praksi.

Aktivnosti Centra odnose se na osmišljavanje i organizaciju programa bez stjecanja ECTS bodova (tečajevi, radionice, seminari, okrugli stolovi...) i programa sa stjecanjem ECTS bodova (programi stjecanja kompetencija, ljetne škole...) iz područja zdravstva. □

Održivi razvoj okoliša – održivi razvoj turizma

„N ovo vrijeme – vrijeme za ruralni turizam“ naziv je četvrtog međunarodnog kongresa koji je održan od 9. do 12. svibnja 2018. u Supetru na otoku Braču. Na kongresu je sudjelovalo više od 250 sudionika iz 15 zemalja. Kongresa je obuhvaćao široku lepezu tema kao što su održivi razvoj, formiranje destinacija, baština i digitalni marketing te uloga iseljenika i nacionalnih manjina u razvoju, promociji i plasmanu ruralno-turističkoga proizvoda. Ruralni turizam usko je povezan s održivim razvojem u kojem su interes pronašli studij sanitarnog inženjerstva i zdravstveni ekolozi. Stoga je na kongresu svoje izlaganje o važnosti održivog razvoja otočkog turizma na primjeru očuvanja autohtonih biljnih vrsta održao i doc. dr. Aleksandar Racz u koautorstvu s Antoniom Badurinom, ispred Katedre za zdravstvenu ekologiju ZVU-a. □

Njemački jezik kroz atraktivno i aktivno učenje

S tudenti prve godine sestrinstva, sanitarnog inženjerstva, medicinsko-laboratorijske dijagnostike, fizioterapije i radne terapije koji slušaju njemački kao strani jezik posjetili su Goethe-Institut Kroatien. Nakon zanimljivog predavanja o Institutu koje je održala asistentica u knjižnici gđa Martina Čosić Vuglec, studenti su dobili zadatak izrade kratkog videouratka na temu: „Aktivan život = dug život“ na primjeru populacije 66+. □

Nagrade najuspješnijim studentima

Od 2012. godine, u skladu s Pravilnikom o nagrađivanju i stipendiranju studenata stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studija, Zdravstveno veleučilište dodjeljuje priznanja i nagrade najboljim studentima.

Najuspješniji studenti tijekom prve godine studija u akademskoj godini 2016./2017. bili su: Marijeta Štrk (sestrinstvo), Antonija Livaković (fizioterapija), Kristina Knežević (medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Marta Vukšević (radiološka tehnologija), Matea Pavlović (sanitarno inženjerstvo), Elena Jokić i Robert Domić (radna terapija), Milan Morić (specijalistički diplomski studij sanitarnog inženjerstva), Alma Redžepagić, Hermina Tomaić Marinić, Mladen Jurišković, Marinka Šimunović Gašpar, Marica Arbanas i Renata Vučemilo (Menadžment u sestrinstvu).

Najuspješniji studenti tijekom druge godine studija u akademskoj godini 2016./2017. bili su: Danijel Mijatović (sestrinstvo), Borna Maričić (fizioterapija), Ana Jandrić i Ana Buhin (medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Katrin Nedeljko (radiološka tehnologija), Dunja Rekić, Anamaria Vidmar i Nina Vucelić (sanitarno inženjerstvo), Ivana Bartol i Danira Maretić (radna terapija).

Najuspješniji studenti tijekom studija u akademskoj godini 2016./2017. bili su: Tihana Dabić (sestrinstvo), Silvija Burić (fizioterapija), Ines Poljak (medicinsko-laboratorijska dijagnostika), Matea Lukić (radiološka tehnologija), Ana-Marija Križanac (sanitarno inženjerstvo), Helena Kovačević (radna terapija), Marina Mačković (javno zdravstvo), Vlatka Rafaj (specijalistički diplomski studij kliničkog sestrinstva, modul Medicinska sestra u gastroenterologiji), Bruno Perković (specijalistički diplomski studij kliničkog sestrinstva, modul Medicinska sestra / medicinski tehničar u dijagnostici), Ines Pinter (specijalistički diplomski studij fizioterapije, modul Mišićno-koštana fizioterapija), Marijan Vončina (specijalistički diplomski studij fizioterapije, modul Neurofizioterapija). □

Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka

Dana 25. svibnja 2018. stupila je na snagu Opća uredba o zaštiti osobnih podataka (engl. *General Data Protection Regulation* – GDPR). To je nova uredba Europske unije kojoj je podložna svaka tvrtka koja pohranjuje ili obrađuje podatke građana EU-a. Na temelju Zakona o provedbi opće uredbi o zaštiti podataka (NN 42/18), članka 4. Zakona o radu (NN 93/14 i 27/17) i članka 31. Statuta Zdravstvenog veleučilišta, dekan je donio Pravilnik o prikupljanju, obradi i korištenju te zaštiti osobnih podataka (<https://www.zvu.hr/wp-content/uploads/web-gdpr.pdf>). Zdravstveno veleučilište dužno je nadzirati prikupljanje, obradu, korištenje i zaštitu

Studij fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta Zagreb postao članom Europske mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta (ENPHE)

Od svibnja 2018. godine Studij fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu član je Međunarodne mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta – ENPHE (URL: www.enphe.org). Poticanje razvoja europske dimenzije u obrazovnim programima fizioterapije, poticanje studentske i nastavničke mobilnosti između obrazovnih ustanova fizioterapije te poticanje istraživanja kroz suradnju u zajedničkim istraživačkim projektima glavne su odrednice Međunarodne mreže za visoko obrazovanje fizioterapeuta – ENPHE, koja djeluje u skladu s preporukama Svjetske konfederacije za fizioterapiju (WCPT i ER-WCPT). □

Održan je 5. međunarodni kongres MIPS u Rimu s aktivnim sudjelovanjem nastavnika Zdravstvenog veleučilišta

Peti međunarodni kongres MIPS održan je od 3. do 5. svibnja 2018. u Rimu Kongresnom centru Fontana di Trevi u organizaciji udruženja Mediteranske regije za inkontinenciju i rehabilitaciju zdjelice. Na njemu su se okupili renomirani stručnjaci, urolozi, ginekolozi, uroginekolozi, fizioterapeuti, medicinske sestre i medicinski tehničari.

Doc. dr. sc. Snježana Schuster, prof. v. š. održala je predavanje na temu „Chronic pelvic pain from an anthropological and clinical point of view“ te aktivno sudjelovala u organizaciji skupa i radionice o fizioterapiji i rehabilitaciji. □

osobnih podataka svih fizičkih osoba čije podatke uzima i upotrebljava. U skladu s Pravilnikom, dekan je imenovao i Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka Zdravstvenog veleučilišta:

- ▶ Ivo Hrvat, dipl. oec., službenik za zaštitu osobnih podataka, predsjednik Povjerenstva
- ▶ Ivica Kostrec, bacc. crim., pomoćnik službenika za zaštitu osobnih podataka
- ▶ Nenad Mojsović, dipl. iur., glavni tajnik
- ▶ Martina Smrekar, dipl. med. techn., predstavnik nastavnika Veleučilišta
- ▶ tajnik Studentskog zbora, kao predstavnik Studentskog zbora. □

Održan seminar BIOPAC za znanstvenike i nastavnike

✍ dr. sc. Ivna Kocijan, Zdravstveno veleučilište
doc. dr. sc. Siniša Popović, Fakultet elektrotehnike i
računarstva Sveučilišta u Zagrebu

Sustav BIOPAC, koji se već nekoliko godina primjenjuje u nastavi fiziologije na Zdravstvenom veleučilištu, omogućuje studentima mjerenje, snimanje i analizu fizioloških funkcija u stvarnom vremenu. Osim što olakšava razumijevanje i učenje fiziologije, ovaj sustav otvara brojne mogućnosti nastavnicima u kreiranju nastavnog procesa te znanstvenicima u provođenju istraživanja i znanstvenog rada. Kako bismo zainteresiranim nastavnicima i znanstvenicima koji sustav primjenjuju ili namjeravaju primjenjivati u svojem radu približili njegove mogućnosti, Zdravstveno veleučilište u suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva (FER) Sveučilišta u Zagrebu organiziralo je dvodnevni seminar BIOPAC. Seminar je održan 26. i 27. veljače 2018., a privukao je 40-ak sudionika sa ZVU-a, FER-a, Prirodoslovno-matematičkog, Filozofskog, Veterinarskog, Ekonomskog i Stomatološkog fakulteta, Kliničke bolnice Dubrava, Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ i Klinike za psihijatriju Vrapče. Voditelj seminaru g. Alex Dimov, socijalni psiholog i stručnjak za aplikacije tvrtke BIOPAC, prikazao je najnovije mogućnosti fizioloških mjerenja s pomoću ovog sustava. Prvog dana seminaru demonstriran je postupak mjerenja razine oksigenacije tkiva u prefrontalnom korteksu u stvarnom vremenu tehnologijom fNIR (engl. *functional near infra red spectroscopy*), čime se procjenjuje razina moždane aktivnosti ispitanika dok rješava različite zadatke. Također su prikazana i daljinska bežična mjerenja fizioloških parametara kao što su EKG i respiracija za vrijeme dok ispitanik vježba te mjerenje elektrodermalne aktivnosti i primjena stimulacijskih sustava u psihofiziologiji. Drugoga dana seminaru sudionici su imali priliku s pomoću BIOPAC-ova softvera AcqKnowledge analizirati podatke iz vlastitih istraživanja uz stručno vodstvo i savjete g. Dimova, odnosno naučiti kako s pomoću brojnih analitičkih mogućnosti koje softver nudi izvući najviše i najbolje iz mjernih parametara. Istoga su dana održane i prezentacije istraživanja koja se provode nizom različitih mjernih uređaja, uključujući i BIOPAC, u Laboratoriju za interaktivne simulacijske sustave FER-a pod vodstvom prof. dr. sc. Krešimira Čosića. Članovi ovog la-

boratorija prikazali su rezultate fizioloških i glasovnih analiza te analize pogleda i moždane aktivnosti u istraživanjima otpornosti na stres.

Seminar se pokazao iznimno korisnim jer je uz stjecanje novog znanja omogućio i bolje povezivanje i razmjenu iskustava među sudionicima, a iskustvo zajedničke organizacije seminaru pridonijelo je daljnjem razvijanju partnerstva između ZVU-a i FER-a i otvorilo put budućoj intenzivnijoj suradnji.

Realizaciju seminaru podržala je i omogućila Uprava Zdravstvenog veleučilišta, a svojim trudom podupri djelatnici Informatičke službe. □

Bogat program Konferencije Zdravstvenog veleučilišta u Opatiji

Dana 22. i 23. ožujka 2018. u Opatiji je održana 17. konferencija medicinskih sestara i tehničara i 3. konferencija zdravstvenih profesija u organizaciji Zdravstvenog veleučilišta.

Konferencija pod nazivom „Obrazovanje i istraživanje za kvalitetnu zdravstvenu praksu“ održana je uz visoka pokroviteljstva Predsjednice Republike Hrvatske, Ministarstva zdravstva, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Grada Zagreba i Hrvatske komore medicinskih sestara.

Program Konferencije uključivao je različite sadržaje iz područja obrazovanja i istraživanja, a sadržajno su se posebno istaknule sljedeće tematske cjeline:

- ▶ Istraživanje u zdravstvu i praksa temeljena na dokazima
- ▶ Učinkoviti načini širenja novih istraživačkih spoznaja u 21. stoljeću
- ▶ Karijera i obrazovanje zdravstvenih profesionalaca
- ▶ Modeli obrazovanja zdravstvenih profesionalaca
- ▶ Suvremene tehnologije i mogućnosti učinkovitog obrazovanja
- ▶ Istraživanje i obrazovanje zdravstvenih profesionalaca i sigurnost pacijenata
- ▶ Etički aspekti istraživanja u zdravstvu.

Domaći i međunarodni stručnjaci iz različitih područja zdravstva iznijeli su nove spoznaje i razmišljanja te ponudili razmjenu iskustva sa sudionicima konferencije. Naglasci konferencije bili su usmjereni ka kvalitetnijem i efikasnijem obrazovanju i primjeni istraživanja za kvalitetniju zdravstvenu praksu.

U dva radna dana na Konferenciji je bilo 550 sudionika, a na prijenosu uživo putem kanala Veleučilišta na YouTubeu bilo je 759 jedinstvenih pregleda.

Na konferenciji su prezentirana 62 usmena izlaganja i prikazano je 44 postera. Nadalje, održano je sedam okruglih stolova:

- ▶ Imidž i identitet medicinskih sestara
- ▶ Organizacija i planiranje zdravstvenog sustava
- ▶ Financiranje zdravstvenog sustava
- ▶ Sigurnost hrane
- ▶ Kontrola kvalitete u dijagnostičkoj radiologiji
- ▶ Kvalifikacija radioloških tehnologa na 7. razini obrazovanja u sustavu visokog školstva RH
- ▶ Postojeći studijski program studija Radiološke tehnologije – potreba i smjer prilagodbe?

Održane su dvije radionice:

- ▶ Joga u sustavu zdravstva
- ▶ Pozicioniranje i transferi nepokretnog neurološkog pacijenta. □

DANI ZDRAVSTVENOG VELEUČILIŠTA

Zdravstveno veleučilište obilježilo 52. godišnjicu osnutka

✍ Ivana Crnković, Ivan Brumini

Zdravstveno veleučilište tradicionalno obilježava Dan Zdravstvenog veleučilišta 23. travnja. Ove je godine obilježilo 52. godišnjicu osnutka. Tim povodom organizirano je višednevno događanje u cilju predstavljanja aktivnosti i djelatnosti Veleučilišta te povezivanja s udrugama i komorama.

Dani Zdravstvenog veleučilišta održavali su se od ponedjeljka 23. travnja do petka 27. travnja 2018. sa sljedećim sadržajima: *Dani otvorenih vrata*, prezentacije stručne i znanstvene djelatnosti Veleučilišta, *Dan kvallitete* i *Dan karijera*.

Dani Zdravstvenog veleučilišta započeli su svečanom sjednicom Zdravstvenog veleučilišta.

Prvi udžbenik iz područja fizioterapijske procjene

U okviru Dana Zdravstvenog veleučilišta u ponedjeljak 23. travnja 2018. održana je svečana promocija udžbenika *Fizioterapijska procjena* autorica Irene Klaić i Lukrecije Jakuš. Ovaj udžbenik prvo je izdanje na hrvatskom jeziku koje na 211 stranica kroz 11 poglavlja detaljno opisuje principe i postupke fizioterapijske procjene prateći nastavne sadržaje istoimenog predmeta u programu studija fizioterapije Zdravstvenog veleučilišta, ali i programa studija fizioterapije koji se provode u ostalim visokoškolskim ustanovama u Hrvatskoj. Pojedina područja u udžbeniku predstavili su i iskusni nastavnici i fizioterapeuti koji su se godinama usavršavali u pojedinim područjima fizioterapije: doc. dr. sc. Gordana Grozdek Čovčić, Mirjana Te-

lebu, dipl. physioth., Marina Horvat, dipl. physioth., Darko Milašević, dipl. physioth., Ana Zobundžija, dipl. physioth., Nikolino Žura, dipl. physioth. i Ivan Jurak, dipl. physioth. Svoj doprinos kvaliteti sadržaja dali su i recenzenti: doc. dr. sc. Snježana Schuster i doc. dr. sc. Dubravka Šimunović sa Zdravstvenog veleučilišta Zagreb te doc. dr. sc. Milivoj Jakovljević sa Zdravstvenog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani. Na promociji su o iznimnom značenju ovog dijela za studente, studij i struku govorili urednik biblioteke Udžbenici i priručnici ZVU-a prof. dr. sc. Marko Duvnjak, pročelnica Katedre za fizioterapiju Marina Horvat, dipl. physioth., recenzentice doc. dr. sc. Snježana Schuster i doc. dr. sc. Dubravka Šimunović, koautorica dr. sc. Gordana Grozdek Čovčić te autorica Lukrecija Jakuš, dipl. physioth.

Zainteresiranost za studije Zdravstvenog veleučilišta

Brojni učenici srednjih škola posjetili su Zdravstveno veleučilište 24. travnja 2018., kada je održan Dan otvorenih vrata Zdravstvenog veleučilišta. U razgovoru s nastavnicima Zdravstvenog veleučilišta dobili su odgovore na upite o uvjetima upisa te specifičnostima pojedinih kolegija i studija. Od studenata Zdravstvenog veleučilišta čuli su iskustva o obvezama na studiju, zadovoljstvu studijem i mnoge druge pojedinosti koje su ih interesirale. Brojni upiti i velika posjećenost upućuju na zainteresiranost učenika srednjih škola za upis na studije Zdravstvenog veleučilišta.

Razvoj znanstvene misli na ZVU-u

Na Danu znanosti i izdavaštva Zdravstvenog veleučilišta koji je održan 25. travnja 2018. predstavljen je bogat program projekata te prezentacije znanstvenih i stručnih radova nastavnika i studenata Zdravstvenog veleučilišta. Uvodna plenarna predavanja održali su dekan ZVU-a prof. dr. Krešimir Rotim i doc. dr. Tomislav Sajko. Na njima su predstavljeni rad Centra za translacijska istraživanja ZVU-a, kao i *state of art* u današnjoj znanosti s posebnim osvrtom na razvoj znanstvene misli i primjenu znanosti i tehnologije u kirurškoj i neurokirurškoj struci. Tijekom gotovo petosatnog programa održano je 21 predavanje kroz dvije tematske cjeline – prezentaciju znanstvenih projekata financiranih sredstvima ZVU-a 2017./2018. (10 predavanja) i prezentaciju znanstvenih i stručnih radova nastavnika i studenata ZVU-a objavljenih u 2017. godini (devet predavanja). Razvoj znanstvene misli na ZVU-u jedno je od strateških opredjeljenja ove ustanove koja je kroz financiranje znanstvenih programa učinila dodatni iskorak u promociji i aktivnom poticanju i ovog vrlo važnog segmenta rada nastavnika, suradnika i studenata.

Sustav osiguravanja kvalitete na Zdravstvenom veleučilištu

Na Danu kvalitete koji se održao 26. travnja voditeljica Odjela za kvalitetu Mara Županić, dipl. med. techn. upoznala je sudionike sa standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) funkcioniranjem sustava osiguravanja kvalitete na Zdravstvenom veleučilištu te ⇨

prikazala primjere provedbi smjernica iz pojedinih standarda. Predavanju su prisustvovali zaposlenici Zdravstvenog veleučilišta, studenti te gosti iz suradničkih zdravstvenih ustanova grada Zagreba.

Croatian Nursing Journal – prva iskustva

Povodom obilježavanja Dana Zdravstvenog veleučilišta, 26. travnja 2018. održan je niz izlaganja na temu: „Croatian Nursing Journal – prva iskustva“.

Dekan Zdravstvenog veleučilišta prof. dr. sc. Krešimir Rotim, glavni urednik časopisa *Acta Clinica Croatica*, održao je predavanje pod nazivom: „Acta Clinica Croatica – od bolničkog časopisa do časopisa indeksiranog u Web of Science“. Prodekanica Zdravstvenog veleučilišta dr. sc. Snježana Čukljek, glavna urednica *Croatian Nursing Journala*, imala je izlaganje pod nazivom „Croatian Nursing Journal – prva iskustva“. Urednice za statistiku CNJ-a, prof. Olivera Petrak i prof. Iva Takšić, kroz izlaganje: „Pregled metodoloških i statističkih pogrešaka u radovima zaprimljenim za objavu u *Croatian Nursing Journalu*“ prenijele su svoja iskustva o zaprimljenim radovima te savjetovale o mogućnostima izbjegavanja mogućih pogrešaka u izradi rada. Iskustvo i praktične savjete o izradi znanstvenih radova podijelio je sa sudionicima docent Robert Lovrić u izlaganju: „Kako pripremiti članak za objavu u znanstvenom sestrinskom časopisu“.

Nakon toga održana je panel-rasprava na temu „Iskustva u objavi rada u *Croatian Nursing Journalu*“, u kojoj su sudjelovali Kristina Hanžek, Jelena Hodak, Mario Gašić, Harolt Placento i Vesna Konjevoda. Zaključci panela bili su pozitivni stavovi o izdavanju CNJ-a – recenziranog znanstveno stručnog sestrinskog časopisa, potrebi da profesija bude vidljiva u znanstvenim sferama i akademskoj zajednici te doprinosu razvoja kvalitete skrbi o bolesnicima istraživačkim djelovanjem medicinskih sestara te implementaciji tako dobivenih dokaza u sestrinsku praksu.

Od ideje do uspjeha

Povodom obilježavanja Dana Zdravstvenog veleučilišta, 27. travnja 2018. održan je Dan karijera, gdje su predstavnici regulatornih institucija u zdravstvu, stručnih udruga i društava te zdravstveni djelatnici, naši bivši studenti, predstavili iskustva prilikom zapošljavanja u sektoru javnog i privatnog zdravstvenog sektora.

Uvid u mogućnosti koje mladi zdravstveni djelatnici mogu ostvariti na prostorima Republike Hrvatske i inozemstvu prezentirali su predstavnici Hrvatske komore medicinskih sestara, Hrvatske komore fizioterapeuta,

Hrvatske komore zdravstvenih radnika: strukovnog razreda za djelatnost radiološke tehnologije i strukovnog razreda za djelatnost sanitarnog inženjerstva, Hrvatske udruge citotehnologa, Ministarstva zdravstva, Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara, Društva medicinskih sestara/tehničara digestivne kirurgije, Hrvatskog društva medicinskih sestara anestezije, reanimacije, intenzivne skrbi i transfuzije, Hrvatske udruge medicinskih sestara i tehničara neurokirurgije Hrvatske te Alumni kluba Zdravstvenog veleučilišta.

Neke od tema bile su:

- ▶ „Konačno odredište – posao“, Ana Marija Ladiš
- ▶ „Pripravnički staž i stručni ispit za zdravstvene djelatnike“, Zdravko Batarilo
- ▶ „Iskustvo zapošljavanja i ulaska u radni proces s aspekta medicinske sestre sa završenim studijem sestrinstva“, Andrea Ivandić.

Karijera i profesionalni razvoj mladih zdravstvenih stručnjaka bile su zajednička poveznica svih održanih predavanja na Danu karijera. Karijera je slijed radnih zadataka i poslova koje pojedinac obavlja tijekom života, a uključuje obrazovanje, rad, obitelj, slobodno vrijeme i hobije. Profesionalni razvoj definiran je kao cjeloživotni proces upoznavanja vlastitih sposobnosti, vrijednosti i interesa, istraživanja svijeta rada i njegovih osobina te pronalaženja pravoga puta karakterističnog za svakog pojedinca. Jasnim definiranjem ovih dvaju pojmova dolazimo do zaključka kako je cjeloživotno obrazovanje važno upravo zdravstvenim stručnjacima baš radi prilagodbe sve zahtjevnijem tržištu rada. Pacijent u 21. stoljeću ne traži samo informacije o svojem zdravlju nego aktivno sudjeluje u procesu liječenja, a time potiče i na stalnu educiranost zdravstvenih stručnjaka, koji su suočeni s činjenicom da pojava informiranog pacijenta u ordinaciji ne predstavlja prijetnju njihovu profesionalnom autoritetu, već izazov s kojim je suočena svaka djelatnost, a to je proces cjeloživotnog učenja i prilagodbe novim tehnološkim uvjetima rada. Visokokvalificirani djelatnici ključni su čimbenik kvalitete u sektoru zdravstva. Također, naglasak ovih predavanja bio je i na pripremi budućih zdravstvenih stručnjaka za tržište rada kroz problemsko i iskustveno učenje na svim godinama studija. U svojim prezentacijama nekolicina izlagača napomenula je kako poslodavci prepoznaju kvalitete studenta koji su završili stručne studije na Zdravstvenom veleučilištu Zagreb, bilo da se zapošljavaju na području Hrvatske bilo izvan nje. Na kraju ovog događanja svi izlagači osvrnuli su se na važnost timskog rada kao zajedničkog napora svih zdravstvenih djelatnika koji uvijek daje najbolje rezultate kako na planu profesionalnog tako i osobnog razvoja. □

UZ MEĐUNARODNI DAN SESTRINSTVA

„Sestrinstvo – glas koji vodi!“

Zdravstveno veleučilište bilo je uključeno u organizaciju Međunarodnog tjedna sestrinstva koji se održavao od 7. do 12. svibnja 2018. povodom obilježavanja Međunarodnog dana sestrinstva. Ovogodišnji slogan Međunarodnog tjedna sestrinstva „Sestrinstvo - glas koji vodi! Zdravlje je temeljno ljudsko pravo“ preuzet je od Međunarodnog vijeća medicinskih sestara (The International Council of Nurses – ICN).

Središnja proslava Međunarodnog dana sestrinstva održana je 9. svibnja 2018. na Zdravstvenom veleučilištu. Nakon pozdravnih riječi dekana Zdravstvenog veleučilišta, predsjednice Hrvatske komore medicinskih sestara, predsjednice Hrvatske komore fizioterapeuta, predsjednice Hrvatske komore zdravstvenih radnika, predsjednice Hrvatskog zbora fizioterapeuta, predsjednice Hrvatskog nacionalnog saveza sestrinstva i prodekanice Zdravstvenog veleučilišta održane su prigodne glazbene točke. Čast središnjoj proslavi Međunarodnog dana sestrinstva ukazala je i predsjednica Republike Hrvatske gđa Kolinda Grabar-Kitarović, poslavši videočestitku svim prisutnima. Sudionici su imali prilike čuti izlaganja: „Zdravlje je temeljno ljudsko pravo“ i „Obrazovanje medicinskih sestara danas za zdravstvenu skrb sutra“.

Nadalje, u tjednu obilježavanja Dana sestrinstva nastavnici Zdravstvenog veleučilišta sudjelovali su na brojnim događanjima izvan Veleučilišta. Između ostalog, 11. svibnja održana je svečana proslava Međunarodnog dana sestrinstva u Zagrebačkom gradskom kazalištu „Komedijska“. Program je sadržavao prikaz promidžbenih filmova *Postani medicinska sestra / medicinski tehničar* i *Biti medicinska sestra / medicinski tehničar*, u čijem su snimanju sudjelovali i studenti Zdravstvenog veleučilišta.

Na Međunarodni dan sestrinstva 12. svibnja na Trgu Petra Preradovića brojne stručne udruge medicinskih sestara i tehničara, zdravstvene i obrazovne institucije održale su javnozdravstvene akcije i edukacije građana. Skup je bio usmjeren osvješćivanju javnosti o važnosti djelovanja medicinskih sestara i tehničara u prevenciji bolesti i održavanju zdravlja. Na tom su događanju sudjelovali studenti i nastavnici Zdravstvenog veleučilišta. □

Održano predavanje „Komunikacijska pristupačnost kod gluhih i gluhoslijepih pacijenata“

U organizaciji Alumni kluba Zdravstvenog veleučilišta, 24. svibnja održano je predavanje „Komunikacijska pristupačnost kod gluhih i gluhoslijepih pacijenata“. Predavanje je održala Ana Marija Babojelić, predsjednica Hrvatskog društva prevoditelja znakovnog jezika i koordinatorka Centra za prevodjenje hrvatskoga znakovnog jezika.

U izrazito interaktivnom predavanju svi polaznici imali su mogućnost p(ri)ogledati kroz naočale gluhoslijepih osoba, iskušati se u čitanju s usana, ali i naučiti o posebnostima rada s osobama ovog senzornog oštećenja. Dobili su odgovore na mnoga pitanja o predrasudama i stereotipima povezanim s radom s osobama s oštećenjem sluha i/ili vida. Zbog izražavanja želje da ih se pouči dvoručnoj abecedi, polaznici su prošli i malu školu znakovnog jezika.

Nadamo se i daljnjoj suradnji sa Savezom kako naši gluhi i gluhoslijepi pacijenti ne bi ostali „izgubljeni u prijevodu“. (B. I.) □

U sklopu programa Erasmus+ 24. i 25. svibnja 2018. Sari Kokkonen, Tuula Hämäläinen i Milla Ranta, nastavnice iz Finske s Fakulteta zdravstvene skrbi u socijalnim službama Sveučilišta primijenjenih znanosti u Lappeenranti, posjetile su Zdravstveno veleučilište. U četvrtak 24. svibnja 2018. gđa Sari Kokkonen studentima treće godine preddiplomskog studija sestrinstva predstavila je rad ustanove iz koje dolazi i održala predavanje o organizaciji rada sestrijskih djelatnosti i njegovatelja u skrbi i pružanju zdravstvene njege u kući na području Lappeenranti u Finskoj.

I studij fizioterapije posjetile su nastavnice iz Finske Tuula Hämäläinen i Milla Ranta. U petak 25. svibnja 2018. predstavile su studentima i nastavnicima preddiplomskog studija fizioterapije rad ustanove iz koje dolaze i održale predavanje „Health promotion through physical activity“.

Razmjena iskustava na studiju radne terapije

Na Studiju radne terapije u okviru programa Erasmus+ od ponedjeljka 28. svibnja do srijede 30. svibnja bile su u posjetu gošće iz Slovenije dr. sc. Alenka Oven, voditeljica studija radne terapije, i mr. Alenka Plemelj, djelatnice Katedre za radnu terapiju Zdravstvenog fakulteta u Ljubljani. Osim zanimljivih predavanja iz područja mentalnog zdravlja, radnoterapijske procjene i ergonomije, održan je i radni sastanak s članovima Katedre za radnu terapiju Zdravstvenog veleučilišta, gdje je istaknuta obostrana želja za boljom razmjenom i većom povezanošću na razini studija te razvijanja zajedničkih projekata.

Nastavnici iz Finske u posjetu studiju sestrinstva i fizioterapije

Prvi dolazni Erasmus+ predavač na studiju medicinsko-laboratorijske dijagnostike

Studij medicinsko-laboratorijske dijagnostike u sklopu programa Erasmus+ posjetio je prof. dr. sc. João Rodrigues iz Zdravstvene škole u Portu u Portugalu. Tijekom trodnevnog posjeta od 4. do 6. lipnja 2018. održao je tri predavanja za studente prve godine preddiplomskoga stručnog studija medicinsko-laboratorijske dijagnostike. Profesor Rodrigues prvi je dolazni Erasmus+ predavač na studiju medicinsko-laboratorijske dijagnostike, a ugostila ga je Katedra za kemiju, biokemiju i kliničku kemiju.

Posjet nizozemskih studenata sestrinstva

U sklopu studijskog putovanja po Republici Hrvatskoj, studenti dodiplomskog studija sestrinstva sa Sveučilišta primijenjenih znanosti Saxion iz Nizozemske posjetili su 3. svibnja 2018. i Zdravstveno veleučilište u Zagrebu. Nakon upoznavanja i susreta, studenti su posjetili Kabinet za zdravstvenu njegu na lokaciji Ksaver, gdje su imali priliku razmijeniti iskustva s hrvatskim kolegama, nakon čega su se zaputili na KBC Zagreb – Rebro, gdje su bili upoznati s organizacijom rada Zavoda za anesteziologiju i intenzivnu medicinu. □

RAZGOVOR S VODITELJICOM ODJELA ZA KVALITETU MAROM ŽUPANIĆ, DIPL. MED. TECHN.

Što je kvaliteta i zašto nam je važna u sustavu visokog obrazovanja?

✍ Ana Mojsović Čuić

Povodom obilježavanja Dana Zdravstvenog veleučilišta koje je trajalo od ponedjeljka 23. travnja do petka 27. travnja 2018., 26. travnja 2018. održan je i program posvećen Danu kvalitete ZVU-a. Tom prigodom razgovarali smo s voditeljicom Odjela za kvalitetu Marom Županić, dipl. med. techn., koja je održala predavanje o upoznavanju sa standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) i funkcioniranju sustava osiguranja kvalitete na Zdravstvenom veleučilištu te prikazala primjere provedbi smjernica iz pojedinih standarda.

? U posljednje se vrijeme mnogo govori o kvaliteti na različitim područjima djelovanja, pa tako i u sustavu obrazovanja. Za početak, kako biste jednostavno definirali što je kvaliteta, odnosno što je kvaliteta u području visokog obrazovanja?

Kvaliteta je, jednostavno rečeno, percepcija stupnja do kojeg određeni proizvod ili usluga ispunjava očekivanja kupca. U sektoru visokog obrazovanja kvalitetu čine procesi u kojima je student zadovoljan uslugama kompetentnih nastavnika u primjerenom prostoru.

? Posljednja rečenica zvuči zaista vrlo idealistički. No kako postići navedene zahtjeve kako bi svi dionici sustava bili zadovoljni?

Navedeno se, naravno, ne može postići preko noći. Zdravstveno veleučilište već je dugi niz godina kao organizacija uključeno u proces kvalitete; provodi je kroz područje unutarnjeg, ali i vanjskog vrednovanja, putem dobro definiranih standarda i smjernica. Kvaliteta nam govori u čemu smo dobri ili manje dobri, odnosno u čemu možemo biti još bolji, kako bismo stalno razvijali sustav, ka trajnom poboljšanju.

? Možete li nam ukratko pojasniti koje su najvažnije smjernice i standardi u visokom obrazovanju?

Prvi standard čini politika osiguranja kvalitete. Taj nam standard govori da politika osiguranja kvalitete mora biti dio strateškog upravljanja ustanovom, kao i da svi unutarnji dionici preuzimaju odgovornost za kvalitetu i bave se osiguranjem kvalitete na svim razinama visokog učilišta. Također, naglašena je uloga svih organizacijskih jedinica u osiguranju kvalitete.

Treći je standard učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenata. To konkretno znači da se studijski programi pažljivo osmišljavaju, kao i ishodi učenja. Standard podrazumijeva međusobno poštivanje nastavnika i studenata; uzimanje u obzir – gdje je to prikladno – primjenu različitih načina izvođenja nastave. Kriteriji i metode vrednovanja i ocjenjivanja moraju biti unaprijed objavljeni, a vrednovanje omogućava studentima da pokažu u kojoj su mjeri ostvarili predviđene ishode učenja.

Možete li nam pobliže opisati standard koji se odnosi na nastavno osoblje?

Da, riječ je o petom standardu. Primjenom ovog standarda prepoznaje se važnost nastavnog rada i usmjerenost na studenta, potiču se inovacije u nastavnim metodama i primjena novih tehnologija. Nastavnicima su osigurane prilike za profesionalni razvoj, koji se potiče, a također se potiče i znanstveni rad kako bi se ojačala povezanost obrazovanja i znanosti. Kao primjer za posljednje navela bih nedavni natječaj Zdravstvenog veleučilišta za financiranje znanstvenih pro-

jekata u 2018. godini u vrijednosti od 100.000,00 kn, a vjerujem da smo upravo na primjeru tih projekata otvorili jednu novu etapu u razvoju znanstvene djelatnosti na Zdravstvenom veleučilištu.

Izdvojila bih i deveti standard, a to je kontinuirano praćenje i periodička revizija programa. To konkretno znači da se sadržaji programa vrednuju u svjetlu najnovijih znanstvenih istraživanja u danoj disciplini, čime se osigurava suvremenost programa. Nadalje, vrednuje se opterećenost, napredovanje i prolaznost studenata, kao i očekivanja, potrebe i zadovoljstvo studenata u vezi s programima. Programe se redovito ⇨

Tablica 1: Prikaz rezultata evaluacije zimskog semestra, 2017./2018.

Pitanje	N	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Mod
Vaša prisutnost na nastavi ovoga kolegija (1-3)	2305	2,8148	0,4515	3
Kakav je na početku nastave bio Vaš interes za sadržaje koje kolegij obrađuje? (1-3)	2300	2,4122	0,6754	3
Koja Vam je do sada najčešća ocjena u indeksu?	1821	4,2131	0,7098	4
Koju ocjenu očekujete iz ovog kolegija?	2262	4,1406	0,8698	5
Kroz nastavu pokazuje dobro poznavanje sadržaja kolegija.	6342	4,6608	0,7748	5
Na postavljena pitanja odgovara stručno i spremno.	6314	4,5862	0,8397	5
Kvalitetnim primjerima i zadacima olakšava razumijevanje sadržaja.	6325	4,4549	0,9613	5
Jasno i razumljivo izlaže/demonstrira nastavne sadržaje.	6330	4,4496	0,9741	5
Nastava je dobro strukturirana i raspoloživo je vrijeme racionalno iskorišteno.	6330	4,3978	1,0227	5
Jasno definira ciljeve nastave i ono što očekuje od studenata.	6309	4,4321	0,9794	5
Nastava je zanimljiva i dinamična.	6344	4,2123	1,1585	5
Uporabom nastavnih pomagala i suvremene tehnologije podiže kvalitetu nastave.	6289	4,3652	1,0314	5
Ima dobre komunikacijske vještine i stvara ugodnu radnu atmosferu.	6341	4,4179	1,0144	5
Prema studentima se odnosi korektno i s poštovanjem.	6325	4,6114	0,8452	5
Dostupan je i susretljiv za konzultacije sa studentima.	5938	4,599	0,8416	5
Motiviran je za rad i savjesno izvršava svoje obveze.	6247	4,5742	0,8772	5
Nastavu održava redovito i na vrijeme.	6323	4,6345	0,821	5
Koju biste opću ocjenu dali ovom nastavniku / ovoj nastavnici?	6539	4,406	0,9639	5
Ukupna ocjena nastavnika - prosjek 13 pitanja	5695	4,5305	0,8	
Studentska percepcija stručnosti nastavnika	6272	4,5719	0,8023	
Procjena kvalitete izvedbe nastave	6186	4,3903	0,928	
Procjena motivacije i odnosa sa studentima	5852	4,6178	0,7692	

revidira i mijenja uz sudjelovanje studenata i drugih dionika. Osim navedenog, provodi se i vrednovanje okruženja za učenje i pomoćnih službi te njihove svrshodnosti za program.

? Možemo li, prema Vašem mišljenju, biti zadovoljni dosadašnjim rezultatima studentskih evaluacija?

Mišljenja sam da apsolutno možemo! Kao ustanova imamo zaista visoku ukupnu ocjenu. Navest ću kao primjer posljednju obrađenu evaluaciju iz zimskog semestra 2018. godine (tablica 1).

Iz tablice prikaza mjera centralne tendencije i mjera varijabiliteta dobivenih na cijelom uzorku zimskog semestra može se jasno zaključiti da su studenti u prosjeku vrlo zadovoljni svim aspektima nastave.

Ukupna prosječna ocjena nastavnika dobivena spajanjem 13 manifestnih varijabli, odnosno pitanja) na razini cijelog uzorka (N = 2348) iznosi vrlo dobrih 4,53 (SD = 0,80). Na tri dimenzije kvalitete nastave koje je mjerio ovaj upitnik (također nastale spajanjem manifestnih varijabli nakon analize njihova sadržaja) ponovno su zabilježene vrlo visoke ocjene. Tako je na dimenziji studentske percepcije stručnosti nastavnika dobivena prosječna ocjena 4,57 (N = 6272, SD = 0,80), na dimenziji procjene kvalitete izvedbe nastave 4,39 (N = 6186, SD = 0,92) te na dimenziji procjene nastavnikove motivacije i odnosa sa studentima ocjena 4,61 (N = 5852, SD = 0,76).

? Što biste kao voditeljica Odjela za kvalitetu naveli da je važno stalno poboljšavati?

U cijelom sustavu kvalitete ja bih ipak izdvojila studente, u smislu da sami studenti, kao naši glavni korisnici sustava, shvate važnost provođenja studentske evaluacije i redovito se odazivaju na evaluacije, jer nam ti podaci mogu velikim dijelom pomoći u otkrivanju eventualnih kritičnih točaka i dati nam odgovor na pitanje koje je segmente sustava nužno poboljšati.

? Hvala Vam na vrlo zanimljivom razgovoru i želim Vam još mnogo uspjeha u provođenju sustava kvalitete na Zdravstvenom veleučilištu. Sigurna sam da za kraj imate i neku misao povezanu s kvalitetom...

Kao posljednju misao za sve naše čitatelje izrekla bih: **Sadašnje vrijeme ima jednu prednost nad svim ostalim vremenima – ono je naše. Iskoristi ga!** □

Prepoznata po volonterskom radu

Jadranka Pavić

Dugogodišnja djelatnica Zdravstvenog veleučilišta mr. sc. Ljiljana Vrcić Kiseljak od samih početaka svojega profesionalnog rada bila je orijentirana na volonterski rad. Upravo na tome je području posebno prepoznata od struke i od pacijenata, a njezin je rad dodatno pridonio i prepoznatljivosti Zdravstvenog veleučilišta u širokim krugovima udruga osoba liječenih od malignih bolesti. Mr. sc. Ljiljana Vrcić Kiseljak od 1991. godine zaposlena je na Zdravstvenom veleučilištu, odnosno tada Višoj školi za medicinske sestre i zdravstvene tehničare, koja je bila dio Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Odlaskom iz okrilja Medicinskog fakulteta i prijelazom stručne škole u Zdravstveno veleučilište u zvanju višeg predavača mr. sc. Ljiljana Vrcić-Kiseljak nastavlja nastavni rad, kao i suradnju s Klinikom za tumore i rad s udrugama osoba liječenih od malignih bolesti.

Osvrćući se i prisjećajući se svojih početaka u profesionalnoj karijeri, mr. sc. Vrcić Kiseljak navodi: „Do 1979. godine radila sam kao fizioterapeutkinja u Dječjoj bolnici, Klaićeva 16. Paralelno sam studirala na Fakultetu za defektologiju (danas Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet). Pred kraj studija dobila sam poziv da sudjelujem u osnivanju Službe za rehabilitaciju u Središnjem institutu za tumore i slične bolesti (danas Klinika za tumore) pod vodstvom prof. dr. sc. Ruže Sabol i ravnatelja prof. dr. sc. Željka Maričića. Prihvatila sam i otišla raditi u Institut za tumore kao fizioterapeutkinja i apsolventica na spomenutom studiju. Ubrzo sam dobila podršku za nastavak studija na poslijediplomskom studiju, gdje sam 1988. godine stekla magisterij.“ Njezino djelovanje daleko je nadmašivalo radno vrijeme i radne obveze pa je mr. sc. Vrcić Kiseljak mnogo vremena provodila u

volonterskom radu u udrugama pacijenata. O počecima toga rada govori: „Gotovo od prvoga dana krenula sam s volonterskim radom. Tada su već djelovale lige protiv raka Hrvatske i Zagreba, a od 1974. godine već je pri Ligi protiv raka postojao Klub otorinolaringoloških pacijenata. Priključila sam se timu stručnjaka okupljenih oko ideje izvaninstitucijskog djelovanja. Počela sam pisati i prevoditi članke za list *Humanitas*. S radovima sam sudjelovala na konferencijama i stručnim skupovima u zemlji i izvan nje; Luksemburg, Trst, Milano, Malta, Hamburg, Brno. Godine 1980. osnovan je Klub žena operiranih na dojci. Kasnije ulazim u programe Reach to recovery i ED koji su osnovani po uzoru na postojeće u Europi i svijetu, gdje susrećem aktivistice – pacijentice u zemlji i inozemstvu koje vodim i od kojih učim živjeti s onkološkom dijagnozom i svime što nose agresivni načini liječenja. Mogu reći da sam u tom uzajamnom radu tima stručnjaka, oboljelih i liječenih rasla i izgrađivala sebe kao osobu i kao stručnjakinju. Godine 1994. u RH je preuzet i Europa Donna, hrvatski forum protiv raka dojke, u kojem sam sudjelovala niz godina kao volonterka, a kao članica Predsjedništva od 2010 do siječnja 2018. godine. S voditeljicom prof. dr. sc. Ružom Sabol, osim fizioterapije organizirali smo i psihoonkološku podršku ženama oboljelima i liječenima od tumora dojke te sam dobila status kliničkog defektologa.“ U tome radu, kako navodi, po prvi se put susrela s pacijentima kojima nije bilo dovoljno pružiti uslugu samo u radno vrijeme i samo u prostorima zdravstvene ustanove. Kroz razgovore s onkološkim pacijentima mr. sc. Vrcić Kiseljak sve je više „ulazila“ u njihove strahove, duboke intimne probleme, dileme, ekonomske i socijalne probleme, osjećaje nemoći, ali i nadanja te se tako još više senzibilizirala za problematiku ove populacije.

Partnerstvo na djelu

Tijekom godina sve su se više u Hrvatskoj razvijali razni oblici podrške pacijentima i njihovim obiteljima kroz osnivanje udruga i klubova, a mr. sc. Ljiljana Vrcić Kiseljak priključivala im se, učila i širila znanja i informacije onima kojima su bile potrebne. Osim toga, sudjelovala je i sudjeluje u brojnim javnozdravstvenim akcijama i kampanjama kojima je cilj osvijestiti društvo o problemima osoba oboljelih od malignih bolesti, ali i o prevenciji i važnosti ranog otkrivanja ⇒

bolesti. O tome dijelu rada navodi: „Dugi niz godina članica sam Lige protiv raka RH, radim s osobama liječenima od tumorske bolesti kroz klubove, program ED, Udrugu „Sve za nju“ i akcije humanitarnog karaktera (Dan narcisa, Dan ružičaste vrpce, Dan mimoza). Svi spomenuti oblici volonterskog rada okupljali su te i danas okupljaju ljude iz medicinskih struka i šire, pružajući podršku oboljelima u postizanju kvalitete života nakon često devastirajućih načina onkološkog liječenja. Moram spomenuti da sam bila članica odbora koji su ‚progurali‘ mnoge današnje nacionalne programe kroz Sabor RH, ulazak palijativne skrbi u zakonske okvire, osnivanje raznih centara... Tu je upravo na djelu bilo vidljivo partnerstvo između pacijenata i profesionalaca, gdje smo zajedničkim snagama djelovali za boljitak oboljelih i njihovih obitelji, odnosno za stvaranje društvenog okruženja koje će omogućiti bolji, humaniji i pravedniji život za potrebite.“

Entuzijizam prenosi na studente

Svoj entuzijizam u volonterskom radu mr. sc. Vrcić Kiseljak prenijela je i prenosi na mlade generacije studenata Zdravstvenog veleučilišta, koji je sa zadovoljstvom slijede, uče od nje, uključuju se u rad i tako senzibiliziraju za potrebe onkoloških pacijenata. O tom dijelu svojega rada govori: „Dolaskom na Zdravstveno veleučilište 1990./1991. nisam prekinula svoj volonterski angažman. Rad sa studentima obogaćujem kroz nastavak suradnje s kolegama na Kli-

nici i pacijentima okupljenima u klubove i programe. U radu sa studentima kroz predavanja, seminare ili vježbe koristim mogućnosti spajanja teorije sa ‚svjedocima‘ koji se u svojem liječenju i oporavku koriste našim vještinama i znanjima u svakodnevnom životu. Iz tog razloga na nastavu kao goste pozivam liječene i rehabilitirane osobe koje su se i uz pomoć naše struke socijalizirale i vratile u aktivni život i rad. Osim toga, studente i kolege sa studija povremeno angažiram u aktivnostima rada udruga s kojima surađujem. Dio iskustava u radu s onkološkim pacijentima objavljen je 2014. u knjizi *Fizioterapija u onkološkom liječenju i rehabilitaciji* u nakladi Medicinske knjige (Zagreb), u čijem je nastanku sudjelovala grupa autora s iskustvom iz toga područja.“

I nakon odlaska u mirovinu radi punim tempom

Ljiljana Vrcić Kiseljak od 2007. godine otišla je u mirovinu, no još je uvijek aktivna u nastavi. O razdoblju nakon formalnog umirovljenja navodi: „Odlaskom u mirovinu samo sam formalno ‚stala‘, jer još i danas radim u nastavi uz svjedočenje onih kojima su moja prisutnost i moj stručni doprinos olakšali prihvaćanje dijagnoze. Prije šest godina pozvana sam na suradnju s tvrtkom Simbex, gdje sam također promovirala primjenu fizioterapije kod inkontinencije, odlazila u domove umirovljenika u Zagrebu i diljem Republike Hrvatske (Sisak, Šibenik, Split, Krapina...), držala teoretsku i praktičnu edukaciju te pružala informacija. Također nastavljam sudjelovanje u javnozdravstvenim aktivnostima senzibilizacije javnosti o važnosti ranog otkrivanja bolesti. U sklopu rehabilitacijskog tjedna u Thalassoterapiji već 10 godina volonterski vodim grupe pacijenata iz cijele Hrvatske s medicinskim sestrama s odjela otorinolaringologije i logopedima u školi nadomjesnog govora i plivanja uz pomoć posebno konstruiranih pomagala za osobe s laringealnom stomom. Dakle, dio sam tima na rehabilitacijskom tjednu u Thalassoterapiji Crikvenica gdje se okupljaju liječeni od tumora grla iz cijele RH i iz regije. Posljednje dvije godine pridružili su nam se fizioterapeuti Thalassoterapije na način da uključuju operirane zbog tumora grla u svoje fizioterapijske intervencije i tijekom cijele godine. Rehabilitirani pacijenti često mi se sami povremeno javljaju, s nekima nastavljam komunikaciju i putem mobitela i e-maila. To potvrđuje da postoji snažno povjerenje, kao i da zajedničkim radom možemo pronaći neko prihvatljivo rješenje.“

Prihvatiti izazov i ne bojati se!

*Osvrt studenta Zdravstvenog veleučilišta
na sportsko postignuće na sveučilišnom
natjecanju (treće mjesto u disciplini trčanja
na 400 m)*

 Mario Tot, student 2. godine studija fizioterapije

Me mi je Mario Tot i student sam 2. godine redovnog studija fizioterapije na Zdravstvenom veleučilištu Zagrebu. U sportu sam gotovo od kad znam za sebe. Već sa 6 godina počeo sam trenirati *taekwondo*, koji me naučio disciplini i, naravno, obvezama prema sportu. Prvi susret s nekim organiziranim natjecanjem u atletici bio je kad sam imao 10 godina. Nitko nije previše očekivao od toga pa, iskreno, ni ja, iako sam znao da sam dosta brži od ostalih vršnjaka. Utrka je bila na 4 km, a na startu se našlo oko 15-ak natjecatelja, od kojih sam ja bio najmlađi. Trčalo se kroz moj prekrasni gradić Obrovac. Vidjevši mnoštvo publike koja navija za mene, trčao sam što sam brže mogao, ne osjećajući umor. Na kraju, na iznenađenje svih, utрку sam završio treći.

Odmah nakon utrke predstavnici iz jednog atletskog kluba došli su do mene pitati me bih li došao trenirati u Zadar. No to je, nažalost, bilo ne moguće jer su autobusne linije koje vode do Zadra bile rijetke. Osim toga, škola mi je bila prioritet pa ne bih stigao sve usklađivati. Zbog toga je, nažalost, mojoj „atletskoj avanturi“ tu bio kraj. Sve do ove godine nisam se pojavljivao ni na jednom natjecanju i ta ljubav prema trčanju pala je u drugi plan.

Više sam se posvetio teretani i ostalim sportovima. U međuvremenu sam nastupao za Zdravstveno veleučilište u rukometu i nogometu na sveučilišnim natjecanjima. I tako sam jedan dan naišao na objavu o sveučilišnom natjecanju u atletici. Odmah su se vratile sve uspomene i nakon razmišljanja odlučio sam se iskušati u tome. Budući da sam s godinama postajao sve brži i eksplozivniji, odlučio sam se prijaviti za disciplinu trčanja na 400 m. Na sam dan natjecanja

ujutro sam imao stručnu praksu u KB-u „Sveti Duh“ te sam se odmah po završetku uputio u Studentski dom „Stjepan Radić“ u kojem živim, kako bih se odmorio za natjecanje.

Iskreno, bilo je razmišljanja da i ne odem na utrku jer me bio strah poraza, strah da se previše ne razočaram. No ipak sam otišao i u svojoj skupini osvojio prvo mjesto trčeći s pola snage. Nažalost, kako nisam znao kakav je sustav natjecanja, trčao sam koliko je bilo potrebno da budem prvi a da uštedim što više energije za finale. No organizatori su mi rekli da se rezultati svih skupina zbrajaju te se tako rangiraju rezultati pa sam na kraju sa svojim vremenom zauzeo treću poziciju i dobio brončanu medalju. Iako malo razočaran jer sam svjestan da sam mogao i više, ipak sam bio ponosan jer je ovo prvi put da trčim ovu disciplinu. Malo prije utrke htio sam odustati pa je ova medalja imala još veću draž. To me potaknulo da se od sad držim one izreke: „Nemoj da te strah od poraza spriječi da zaigraš.“

Aktivni Pakračani ponudili niz aktivnosti zainteresiranima

✍ Lucija Savić, Studentski zbor Pakrac

Na dislociranom izvanrednom stručnom studiju fizioterapije u Pakracu od akademske godine 2017./2018. Studentski zbor u Pakracu aktivno je počeo s radom. U organizaciji Studentskog zbora provedeno je više predavanja i radionica s različitim temama koje su za cilj imale educirati studente i aktivirati ih na zdraviji, aktivniji način života.

Predavanja i radionice pretežno su bili namijenjeni studentima dislociranog studija fizioterapije u Pakra-

cu, no aktivnostima su se pridružili i bivši studenti te ostali zainteresirani iz različitih susjednih gradova. Provelo se čak sedam aktivnosti koje su održali stručnjaci u određenoj tematici, a također su dvije aktivnosti proveli i studenti treće godine.

Provedene su sljedeće aktivnosti: Klub ratničkih vještina Bujinkan Seishin Dojo Pakrac Ninjutsu (predavač: prof. Mario Tušek); Pravilno razmišljanje o vježbanju (predavačica: Ružica Soldatović, bacc. physioth.); *Kettlebell* (predavač: Jurica Jurić, fizioterapeut); Progresivna mišićna relaksacija (predavačica: Ana Debeljak De Martini, dipl. physioth.); Rehabilitacija ramena (predavačica:

Klub ratničkih vještina Bujinkan Seishin Dojo Pakrac Ninjutsu, 31.1.2018.

Kettlebell, 20.2.2018.

Pravilno razmišljanje o vježbanju, 1.2.2018.

Progresivna mišićna relaksacija, 21.2.2018.

Rehabilitacija ramena, 23.2.2018.

Radionica plesa, 13.3.2018.

Vježbe s elastičnim trakama, loptama i balansnim platformama, 13.3.2018.

Jasminka Potočnjak, mag. physioth.); Radionica plesa (predavač: Igor Tuček) te Vježbe s elastičnim trakama, loptama i balansnim platformama (predavačica: Lucija Savić). U budućnosti želja je Studentskog zbora nastaviti provoditi aktivnosti, pružiti studentima još više izvannastavnih aktivnosti te proširiti suradnju s ostalim udrugama i aktivnostima u gradu i okolici. □

Uloga studijskih kongresa u obrazovanju studenata i važnost sudjelovanja

✍️ Nina Čačko, studentica 2. godine studija fizioterapije

O d mnogih profesora i kolega često smo slušali kako su upravo studijski kongresi pravi način za širenje znanja i informacija među kolegama, ali i odlična prilika da se studenti uključe u stručne i istraživačke radove te steknu iskustvo u predavljanju svojih radova pred širom publikom. Potaknuti najviše riječima naše profesorice Ivane Crnković, odlučili smo sudjelovati na ovogodišnjem 3. Interdisciplinarnom studentskom simpoziju „InHealth“ u Rijeci kao aktivni sudionici.

Smatramo da je ključna bila uloga profesorice, koja nam je kao koautorica i mentorica približila ovaj oblik studentske aktivnosti te nas time uvelike ohrabrila. Nakon tog prvog i najvažnijeg koraka slijedi proces pripreme i razrade rada, u skladu s temom ovogodišnjeg simpozija: „Pristup neurološkom bolesniku“. Tijekom izrade rada, sažetka i pripreme za prezentaciju ponovno se susrećemo s prednostima, ali i izazovima rada u timu. Kroz naša sastajanja zajedničkim trudom završavali smo dijelove svoje pripreme te se o svemu savjetovali s profesoricom. Gdje ima više ljudi, ima i više savjetalica, ali prije svega dobrih ideja i međusobne podrške.

Strah od govora u javnosti (glosobija) pogađa veliki dio osoba koje imaju javni nastup te je tako pogodio i nas. Uzevši u obzir kako ćemo se zasigurno još mnogo puta u životu naći u poziciji da održimo neku vrstu govora (ili samo iznesemo mišljenje pred grupom ljudi), ovo je bila idealna prilika da dobrom pripremom pokušamo svladati ovu vrstu fobije.

Sudjelovanje na simpoziju bilo je uistinu jedinstveno iskustvo, prošarano uzbuđenjem, strahom, zaintrigiranošću, kao i iznenađujućim zadovoljstvom i srećom. Zadovoljni smo što smo predstavili uloženi trud i kolegama ponudili nešto zanimljivo, a neke možda i novo. Jedna je od najvažnijih komponenti studijskih kongresa okupljanje mladih osoba iz različitih područja struke željnih znanja, čijom se interakcijom postiže razmjena informacija i potiče entuzijazam i razmišljanje o različitim izazovima struke. Teorija je bez prakse beskorisna, a praksa bez teorije opasna. Upravo je to razlog zbog kojeg je važno slušati stručnjake koji izlažu svoja iskustva te tako proširivati i oblikovati informacije koje su dostupne iz raznih izvora. Aktivnim sudjelovanjem na studijskom kongresu ne predstavljamo samo svoj rad, već predstavljamo i sebe kao mladog člana akademske zajednice i budućeg stručnjaka te ustanovu koja nam pomaže da to postanemo.

Uz mnogobrojne prilike koje nude ovakvi studentski kongresi, najvažnije je ulaganje u osobnu edukaciju, ali i timski rad, poticanje kolega na sudjelovanje, upoznavanje i umrežavanje. □

Iskustva natjecanja iz prve pomoći u Sloveniji

 Mateja Todorovski,
studentica 3. godine studija sestrinstva

Nekolicina studenata Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu branila je boje svojeg fakulteta sudjelujući na natjecanju iz prve pomoći. Natjecanje su organizirali zdravstveni studiji Slovenije pod pokroviteljstvom Crvenog križa.

Natjecateljska ekipa studenata fizioterapije i sestrinstva pred sobom je imala brojne izazove. Uzevši u obzir da se natjecanje održavalo u Sloveniji, simboličan broj studenata kao glavni izazov navodi slovenski jezik. Usprkos malim preprekama u komunikacijskom kanalu, studenti su neizbježno izazvali pozitivne reakcije i širok osmijeh na licima sudaca.

Natjecanje se sastojalo od sedam pomno osmišljenih simulacija, pri kojima je svaki natjecatelj u ekipi kao vođa grupe imao ulogu osmisлити plan trijaže. Svaka simulacija

individualne kompleksnosti iziskivala je znanja imobilizacije, kardiopulmonalne reanimacije, sanaciju opekotina i amputiranih ekstremiteta te ostalih po život opasnih stanja poput *statusa epilepticusa* i hipoglikemije.

Studenti su pri svakoj simulaciji imali svega 10 minuta da razjasne kliničku sliku svakog pacijenta te odrede pravilan postupak primjene načela prve pomoći. Veliku tremu i jaku konkurenciju uspjeli su zaobići u širokom luku visokom dozom humora i velikom željom za edukacijom i stjecanjem novih iskustava. Vještinama i znanjem stečenima u ovakvim uvjetima, gdje adrenalin kao neizostavan čimbenik doista igra ulogu pri spašavanju ljudskih života, studentima je približno bila predočena stvarna slika temeljnih hitnih medicinskih postupaka koje kao predmet ima svaki studijski smjer na Zdravstvenom veleučilištu.

Stručno osmišljene simulacije, odlična glumačka postava te nova iskustva potaknula su studentsku inicijativu za osmišljavanje sličnog natjecanja u sklopu našeg fakulteta. □

HUMANI PRISTUP UMIRANJU

Iskustva posjeta Hospiciju „Marija K. Kozulić“

✍️ **Leonarda Rizvić,**
studentica 3. godine studija sestrinstva

U sklopu kolegija Palijativna skrb, studenti 3. godine studija sestrinstva 6. lipnja 2018. sa svojom profesoricom Štefanijom Ozimec Vulinec posjetili su Hospicij „Marija K. Kozulić“ u Rijeci. Ovaj hospicij započeo je s djelovanjem 2014. godine i trenutačno je jedini hospicij u Hrvatskoj. Hospicij je ustanova koja zbrinjava palijativne i kronične pacijente u terminalnoj fazi bolesti, gdje cilj zdravstvene njege nije ozdravljenje, tj. oporavak pacijenta, nego ublažavanje simptoma teške, uznapredovale bolesti i olakšavanje simptoma, kao i oslobađanje od boli te očuvanje dostojanstva i digniteta bolesnika sve do njegove smrti.

Pred hospicijem našu grupu studenata sestrinstva dočekala je prvostupnica sestrinstva koja radi u toj ustanovi. Prvi dojam ostavio je velik trag na svima nama: izlazak dviju uplakanih žena. Pomislih: „Kakvo je ovo mjesto? Puno tuge i boli? Kako se ponašati ovdje?“ Medicinska sestra uvela nas je u ustanovu i zatim nas je čekalo kratko predavanje o djelovanju hospicija prije obilaska. Na samom ulazu na polici smo vidjeli knjigu. Iz znatiželje smo je otvorili i kratko prelistali - u njoj se nalaze imena pokojnika s datumom rođenja i datumom smrti, slikom umrle osobe i kratkim tekstom osoblja posvećenim toj osobi, a druga je stranica ostavljena obitelji na uređivanje. To je stvarno lijepa gesta. Na drugoj polici nalazile su se ostale knjige (ukupno ih ima pet jer je u hospiciju preminulo oko 1000 bolesnika). Osim toga, tu se nalazi i radio, koji kroz čitavu ustanovu pušta umirujuću glazbu, zvuka sličnog harfi. ⇨

Pacijent i obitelj u hospiciju

Nakon ulaska medicinska sestra povela nas je do sobe za sastanke kat niže u kojoj je grupici od 50-ak studenata održala kratko predavanje o djelovanju ustanove. Hospicij zaprima 14 bolesnika; ima pet dvokrevetnih soba i četiri jednokrevetne. Kandidati su pacijenti s dijagnozom palijativnog stadija koju mora odrediti liječnik obiteljske medicine odnosno liječnik specijalist. Prioritet, bez obzira na datum prijave, imaju osobe čije je stanje teže, kritičnije te osobe bez obitelji i beskućnici. Svaka soba ima TV, mogućnost spajanja na bežični internet i sanitarni čvor. Kandidati za jednokrevetne sobe najčešće su mlađe osobe i osobe kod kojih se očekuje velika fluktuacija obitelji i prijatelja, odnosno osobe koje imaju malu djecu. To je iz razloga da se izbjegne traumatiziranje obitelji koja je u posjetu, da ne gledaju bolesnika na krevetu do svojih bližnjih koji može biti u vrlo teškom stadiju: teško disati (hroptati), buncati, povraćati i dr., što su ujedno simptomi povezani s terminalnim stadijem života. Po primitku bolesnika u hospicij zamoli se obitelj da uz osobne stvari za pacijenta dostavi i odjeću za pokop te broj pogrebnog poduzeća kojem se potrebno obratiti u trenutku smrti. Osoblje hospicija svjesno je da ovaj postupak nije ugodan za obitelj, no obitelj mora biti svjesna da njezinom članu neće biti bolje, već da je tu došao da mu se olakša umiranje. Osim toga, svjesni su da je nakon što pacijent premine i obavijeste obitelj potrebno više vremena da obitelj dostavi „odijelo“ za pokojnika i dođe do broja pogrebnog poduzeća. Na ovaj su način uštedjeli određeno vrijeme i omogućili brži prijam za sljedećeg bolesnika na listi čekanja. Nažalost, dogodi se da ga mnogi ni ne dočekaju jer mjesta ima malo, a potreba mnogo.

Bolesnici u hospiciju mogu ostati najviše tri mjeseca. Ako osoblje primijeti da zdravstveno stanje bolesnika stagnira ili se prividno poboljšava, otpuštaju ga uz obavještanje obitelji. Sve troškove boravka u hospiciju pokriva HZZO. Također, svakom bolesniku omogućeni su posjeti od 0 do 24 sata kao i mogućnost da član obitelji boravi uz pacijenta koliko to želi. Član obitelji ima čak i mogućnost prespavati uz pacijenta, za što mu se osigurava pomoćni ležaj. Ovo je zaista humani pristup umiranju u kojemu se omogućava obitelji i pacijentu mogućnost zajedništva, opraštanja i razgovora. Također, prilikom primitka uzima se duhovna anamneza i bolesnika se pita za vjeroispovijest kako bi mu znali pristupiti tijekom boravka i u trenutku kada nastupi smrt. U sklopu hospicija nalazi se i kapelica koju nazivaju i „sobom za razmišljanje“ jer se na polovici nalazi zastor koji povlačenjem skriva vjerska obilježja (kako bi bilo prikladno i onima koji nisu rimokatoličke vjeroispovijesti).

Oснаživanje uz druženje i zajedničku potporu

U hospiciju radi 20 medicinskih sestara i tehničara, uglavnom srednje stručne spreme. Dodatnu posebnu naobrazbu za rad na tom mjestu, kako navode, nisu imali, ali su se sami organizirali i pohađali tečajeve za područja gdje su primijetili da su „slabiji“: tretiranje boli, rana... Zbog specifičnosti rada imaju dopuštenje primjene analgetika bez odobrenja liječnika ako procjene da bolesnikovo stanje to iziskuje. Iako u hospiciju borave pacijenti s raznim bolestima koje su udružene s infekcijama, kroničnim ranama i slično, u proteklih pet godina koliko djeluju nisu imali nijednu intrahospitalnu infekciju. Uz medicinske sestre i tehničare u hospiciju još rade liječnik, fizioterapeut i volonteri. Psihologa su imali jedno vrijeme, no sada velik dio psihološke podrške pružaju medicinske sestre. Volonteri nemaju direktan doticaj s bolesnicima, nego pomažu oko uređenja unutarnjeg i vanjskog prostora.

U razgovoru s djelatnicom primijetili smo dozu tuge u glasu. Iako ima dosta radnoga staža, nije joj bilo lako pričati o iskustvima u radu s umirućim pacijentima. Upravo je to hospicijska skrb: ljudi umiru pred njihovim očima, onaj tko ima „kamenno srce“ ne može tamo raditi, a ne može se ni naviknuti na to da stalno netko umire pred očima. Rekla je da vrlo važan princip koji primjenjuje u svojem radu „privatne probleme ostaviti kod kuće, posao ostaviti na poslu“, jer drugačije ne može. Prevelik je to stres i zaista nije posao na koji se može naviknuti, da svakodnevno gledanje „smrti“ postane normalno. Iz toga razloga osoblje organizira *team buildinge* u obliku izleta i zajedničkih druženja kako bi se odmaknuli od tolikog stresa i smanjili sindrom izgaranja. Što se tiče uređenja ustanove, vjerujem da je u rangu svjetske razine u kvaliteti usluge i opremljenosti prostora, no ne i po broju dostupnih kreveta. Prema pravilima, trebalo bi biti 80 kreveta za palijativnu skrb na milijun stanovnika, a Hrvatska ih ima samo 14 na četiri milijuna. Cijela je zgrada nova i ima modernu opremu. Na ulazu se nalazi sestrinska soba, a preko puta prostor za „čisto“. U tom se prostoru nalazi i kada za opuštanje opremljena prema svjetskim standardima, ako bolesnik izrazi želju da se tamo neko vrijeme opušta.

Veličina i vrijednost poziva medicinske sestre

Osvrćući se na doživljaj posjeta hospiciju mogu reći da je prvi dojam bio šok i grč. Trebalo je određeno vrijeme da mi „sjednu“ pojedinosti povezane s tom ustanovom, ali na kraju se ipak neki negativan stav

promijenio u pozitivni. Prvo, stvarno su moderni, imaju kvalitetno i stručno osoblje. Pacijenti su dobro zbrinuti: imaju dostupan antidekubitalni madrac, TV, internet, kupaonicu u svakoj sobi iz praktičnih razloga i kako bi im bilo lakše u posljednjim trenucima. Uredni su, vode brigu o tome da pacijente ne boli, da im se udovolji željama povezanim s posjetima, izborom hrane... Glazba je ugodna i smirujuća. One koju imaju želju i koji to mogu, fizioterapeut vodi u šetnju. Okoliš za šetnju nalazi se u dvorištu hospicija i tu se nalaze klupice, lijepo uređen okoliš s cvijećem, stablima i malim kamenim bazenom s ribicama. Do sada su imali dva vjenčanja u kapelici i nekoliko po sobama, nekoliko pričesti i krizmi, što je ugodno čuti. Nažalost, neki ne dočekaju svoje mjesto tamo u hospiciju jer ima premalo mjesta. Osoblje hospicija zaista zaslužuje divljenje i pohvale jer gledati tuđu patnju i završetak života nije nimalo lako. No vjerujem da ublažavanje patnje bolesnicima i pružanje podrške obiteljima čini ovo osoblje koje voli svoj poziv ispunjenim i sretnijim. Za kraj bih još samo navela definiciju zdravstvene njege prema Virginiji Henderson: „Zadaća je medicinske sestre pomoći pojedincu, bolesnom ili zdravom, u obavljanju onih aktivnosti koje pridonose zdravlju, oporavku ili mirnoj smrti, a koje bi obavljao sam kada bi imao potrebnu snagu, volju i znanje.“ Dakle, zdravstvena njega uključuje i palijativnu skrb pa možemo reći da je i na ovom području naglašena veličina i vrijednost poziva medicinske sestre. □

OSJEĆAJ ZADOVOLJSTVA IZNAD UMORA I NELAGODE

Wings For Life Zadar 2018.

 Iva Kanaet, studentica 2. godine studija sestrinstva

Globalna humanitarna utrka Wings for Life World Run organizira se u cilju prikupljanja sredstava i skretanja pažnje na posljedice ozljeda leđne moždine. Ova utrka u isto se vrijeme trči na nekoliko lokacija diljem svijeta. Ove je godine peti put, između 34 zemlje svijeta na šest kontinenata, domaćin bila Hrvatska, odnosno Zadar.

Na utrci Wings for Life u Zadru među 8000 tisuća trkača našao se i tim Zdravstvenog veleučilišta, sastavljen od tridesetak dobro raspoloženih studenata, budućih zdravstvenih djelatnika, koji su i ove godine htjeli sudjelovati u ovoj utrci humanitarnog karaktera. Iako smo svi različitih fizičkih kondicija i spremnosti, rado smo se pridružili trkačima diljem svijeta, jer ovo je zaista jedan od onih događaja gdje je važnije sudjelovati.

U 13:00 sati, praćeni jakim suncem, dobrom glazbom i još boljom energijom, startali smo s Liburnijske obale. Nije nam smetala vrućina ni užareni asfalt. Ono što nas je najviše guralo dalje i brže bili su ostali sudionici: obitelji s malom i velikom djecom, osobe s različitim invaliditetima u kolicima, kolege studenti s drugih fakulteta. Osim toga, posebno nas je poticao sav taj optimizam i činjenica da činimo nešto više i korisno. Iako smo se putem razdvajali, svatko je trčao svojim tempom i davao sve od sebe. Timskim rezultatom od 264 pretrčanih kilometra vrlo smo se ugodno iznenadili na kraju, a najviše nas je oduševila kolegica Tea Faber s prijađenih 25,17 km.

Osjećaj zadovoljstva nakon utrke pobijedio je svu fizičku nelagodu koju smo imali te smo se dogovorili da iduće godine idemo brže i bolje. □

Akrilamid kao potencijalni kontaminant hrane

(Tema izložena na 17. konferenciji medicinskih sestara i tehničara i 3. konferenciji zdravstvenih profesija u Opatiji)

✍️ **prof. dr. sc. Jasna Bošnić, dipl. san. ing.**
voditeljica odjela za zdravstvenu ispravnost i kvalitetu hrane i predmeta opće uporabe
Služba za zaštitu okoliša i zdravstvenu ekologiju
Referentni centar Ministarstva zdravlja

Švedska agencija za hranu (NFA) i švedski istraživači sa Sveučilišta iz Stockholma u travnju 2002. godine objavili su istraživanja povezana s akrilamidom. Riječ je o kemikaliji koja se nalazi u mnogim vrstama hrane pripremljene na visokim temperaturama, kao što je prženi i pečeni krumpir (čips, pomfrit), riža, neke vrste dvopeka i keksa te kava i kavovine.

Akrilamid se kao kemikalija upotrebljava u proizvodnji umjetnih materijala, boja i ljepila te u tretmanu obrade pitke vode u smislu flokulanata za uklanjanja krutih čestica iz vode. U polimeriziranom obliku, kakav se upotrebljava u ovim tretmanima, nije toksičan, a dozvoljena količina akrilamida u vodi koju je odobrila Europska komisija iznosi 0,1 mikrogram na litru vode.

Višegodišnja znanstvena i stručna istraživanja ukazuju na moguće štetne posljedice akrilamida na zdravlje koji se u organizam unosi putem hrane. Prema definiciji, akrilamid je organski spoj male molekulske mase koji ima visoku sposobnost topivosti u vodi. Nastaje iz tvari asparagin i šećera koji su prirodno prisutni u određenoj hrani bogatoj ugljikohidratima tijekom njezine pripreme na temperaturama koje su više od 120 °C i uz mali udio vlage. Istraživanja na životinjama koja su provedena u skladu s pravilima Europske agencije za hranu (EFSA) potvrdila su prethodna istraživanja o akrilamidu čija prisutnost u hrani može povećati rizik od pojave karcinoma kod potrošača raznih dobnih skupina. Budući da je akrilamid prisutan u velikom broju prehrambenih proizvoda koji se svakodnevno konzumiraju, veliki broj potrošača izložen je njegovu djelovanju, a osobito djeca i mladi koji se smatraju najizloženijom skupinom zbog učestalosti konzumacije hrane koja u svojem sastavu može sadržavati akrilamid. Smatra se da akrilamid utječe na živčani sustav, na prenatalni i postnatalni razvoj djeteta te na reproduktivni sustav muške populacije. Jednako tako, smatra se, da su sadašnje razine izloženosti akrilamidu

svih dobnih skupina putem hrane zabrinjavajuće zbog njegovih kancerogenih učinaka. Iz navedenih se razloga nastoji utjecati na proizvođače hrane koja u svojem sastavu može sadržavati akrilamid, tako da proces proizvodnje prilagode preporukama koje su formirali EFSA, FAO i WHO. Riječ je o osnovnim principima za smanjivanje rizika od prisutnosti akrilamida u hrani kojih se treba pridržavati tijekom pripreme hrane, a odnose se na sljedeće postupke:

- ▶ hranu ne bi trebalo peći ili pržiti predugo ili na previsokoj temperaturi, budući da upravo na temperaturama višima od 120 °C dolazi do reakcije stvaranja akrilamida, što je dodatno povećano smanjenjem sadržaja vode u hrani;
- ▶ ipak, svu hranu - osobito meso i mesne proizvode - potrebno je termički obraditi u potpunosti, kako bi se uništili mikroorganizmi koji mogu biti uzročnici bolesti porijeklom iz hrane;
- ▶ pojava akrilamida nije dokazana kod kuhane hrane;
- ▶ dosadašnji podaci o akrilamidu potvrđuju potrebu za provođenjem preporuka o zdravim prehrambenim navikama koje se odnose na raznovrsnu i izbalansiranu prehranu koja uključuje veću konzumaciju voća i povrća, dok se savjetuje reduciranje unošenja masne i pečene hrane, kao i one opterećene ugljikohidratima.

Kako bi se unos akrilamida u prehrambeni lanac ljudi sveo na najmanju moguću mjeru te smanjila njegova prisutnost u hrani, Uredbom Komisije (EU) 2017/2158 od 20. studenoga 2017. propisane su mjere za ublažavanje učinaka i razina referentnih vrijednosti akrilamida u hrani. Prema navedenoj Uredbi, referentne vrijednosti određene su za pomfrit te ostale proizvode od svježih rezanji krumpira (prženih u dubokom ulju) i čips od svježih krumpira izreznanih na kriške; čips od krumpira, grickalice, krekeri i ostale proizvodi od tijesta od krumpira; kruh; žitarice za doručak (osim kaše od zobnih pahuljica); fine pekarske proizvode: kolačiće, kekse, dvopek, pločice od žitarica, kruh i zamjene za kruh; kavu i prženu kavu; instant-kavu (topljivu); nadomjestke kave te dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu.

Pridržavanje svih navedenih preporuka namijenjenih subjektima u poslovanju s hranom i provođenje kontinuiranog nadzora u okviru sustava HACCP, osobito kada je u pitanju količina prisutnog akrilamida u gotovom proizvodu, te raznovrstan izbor dnevnog unosa hrane uvelike će pridonijeti smanjenom unosu akrilamida u organizam, čime će se smanjiti i njegovi potencijalno štetni učinci na zdravlje ljudi.

Literatura:

1. UREDBA VIJEĆA (EEZ) br. 315/93 od 8. veljače 1993. o utvrđivanju postupaka Zajednice za kontrolu kontaminanata u hrani.
2. PREPORUKA KOMISIJE od 8. studenoga 2013. o ispitivanju razina akrilamida u hrani.
3. UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/2158 od 20. studenoga 2017. o uspostavi mjera za ublažavanje učinaka i razina referentnih vrijednosti radi smanjenja prisutnosti akrilamida u hrani. □

Studenti Zdravstvenog veleučilišta sudjelovali na prvoj međunarodnoj studentskoj GREEN konferenciji

✍ Ana Mojsović Čuić

U Osijeku se 17. i 18. svibnja održavala 1. međunarodna studentska GREEN konferencija u organizaciji Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u suradnji s Međunarodnom federacijom za zdravstvenu ekologiju (IFEH) i mrežom institucija, a pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske, gđe Kolinde Grabar-Kitarović.

GREEN konferencija organizirana je povodom 22. svibnja, Međunarodnog dana bioraznolikosti, na Poljopri-

vrednom fakultetu u Osijeku, a među brojnim suorganizatorima s mnogih sveučilišta, fakulteta i veleučilišta iz Hrvatske i susjednih zemalja bilo je i Zdravstveno veleučilište Zagreb.

Ciljevi 1. međunarodne studentske GREEN konferencije bili su okupljanje studenata prirodnih, biomedicinskih, tehničkih, biotehničkih, društvenih i humanističkih znanosti, popularizacija znanosti, razmjena i nadogradnja znanja, promicanje multidisciplinarnog pristupa području zaštite okoliša te primjena smjernica održivog razvoja, a sve u svrhu ostvarivanja zdravijeg načina života. ⇨

Studenti EKO ZVU grupe i dr. sc. Ana Mojsović Čuić

Sara Agović

Nikola Jelaš, Dunja Rekić i dr. sc. Lana Feher Turković

S više od 400 sudionika iz različitih znanstvenih i stručnih područja, konferencija je tijekom dva dana bila mjesto koje je odisalo odličnim predavanjima, druženjem, smijehom i željom za novim rješenjima u području zaštite okoliša i prirode, koja su ovi mladi ljudi vrlo aktivno zastupali.

Studenti Zdravstvenog veleučilišta koji su aktivno izlagali svoje radove bili su: Sara Agović, Sara Hajdaš, Miran Ilić, Nikola Jelaš, Karla Krivačić, Dunja Rekić, Helena Sugnetić i Bruno Vučković, pod mentorstvom dr. sc. Lane Feher Turković, mr. sc. Božice Vešligaj i dr. sc. Ane

Mojsović Čuić. Među slušateljima koji su ih došli podržati bilo je još i 30-ak studenata druge i treće godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva.

Sara Agović, studentica druge godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, održala je vrlo zanimljivo predavanje *We separate together* (Odvajamo zajedno), u kojem je predstavila način zbrinjavanja otpada na Zdravstvenom veleučilištu, kao i novi studentski projekt EKO ZVU grupe o odvajanju plastične ambalaže s aparata za tople napitke.

Miran Ilić

Karla Krivačić

Sara Hajdaš i Bruno Vučković

Nikola Jelaš, student treće godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, održao je predavanje *Microplastics and their impact on the living world*. Predavanje je odasalo angažiranošću, željom za promjenom i novim načinom donošenja rješenja u svjetskoj politici zaštite okoliša.

Dunja Rekić i Nikola Jelaš, studenti treće godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, prezentirali su i postersku prezentaciju *Bisfenol A i ftalati – utjecaj na ljudsko zdravlje*. Putem postera studenti su prikazali osnovne značajke bisfenola A i ftalata, područje primjene te dosadašnje rezultate znanstvenih i stručnih istraživanja o utjecaju na ljudsko zdravlje.

Miran Ilić, student druge godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, održao je predavanje *Primjena mehaničke dezinfekcije u svrhu smanjenja korištenja dezinficijensa (kemijske dezinfekcije)*. Kroz zanimljivo predavanje slušatelji su mogli naučiti i razumjeti u čemu je važnost dezinfekcije, s naglaskom na mehaničku dezinfekciju, a u svrhu očuvanja okoliša.

Karla Krivačić, studentica druge godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, prezentirala je poster s novom i aktualnom temom *Krije li se u bakterijama rješenje za razgradnju plastičnog otpada*. U prezentaciji je predstavila rezultate novijih istraživanja o problemu plastičnog otpada koji iz dana u dan postaje sve veći i zabrinjavajući, ali i novim mogućnostima njegove razgradnje.

Sara Hajdaš i Bruno Vučković, studenti druge godine dodiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, predstavili su rad EKO ZVU grupe *Zdravstvenog veleučilišta* kroz vrlo zanimljivu postersku prezentaciju *Work and*

Helena Sugnetić

activity of EKO ZVU group, u kojoj su predstavili najvažnije aktivnosti studenata EKO ZVU grupe u proteklih nekoliko godina, ali i najavili sadašnje i buduće projekte studenata koji aktivno sudjeluju u radu ove grupe.

Helena Sugnetić, studentica druge godine specijalističkoga diplomskog studija sanitarnog inženjerstva, održala je predavanje *Istraživanje znanja vlasnika obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava o zbrinjavanju otpada životinjskog podrijetla*. Predavanje je dalo prikaz razine znanja i informiranosti vlasnika OPG-a na području Krapinsko-zagorske županije o zbrinjavanju otpada životinjskog podrijetla, a razina znanja, kako smo čuli iz također zanimljivog predavanja, često je vrlo neujednačena.

Još jednom čestitamo organizatorima GREEN konferencije u Osijeku na izvrsnoj organizaciji i velikom trudu, posebno prof. dr. sc. Mirni Habuda-Stanić s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku i našem kolegi dr. sc. Dariju Brdariću, kao i svim našim studentima na sudjelovanju na GREEN konferenciji, sa željom za još mnogo kvalitetnih i zanimljivih izlaganja i predstavljanja Zdravstvenog veleučilišta! □

SVJETSKI KONGRES RADNIH TERAPEUTA

Prvo sudjelovanje radnih terapeuta iz Hrvatske!

✍ Andreja Bartolac

Svjetska federacija radnih terapeuta (World Federation of Occupational Therapists, WFOT, <http://www.wfot.org/>) krovna je strukovna organizacija koja okuplja 101 organizaciju radnih terapeuta. Podaci iz 2018. godine pokazuju da je u WFOT uključeno 550 000 znanstvenika, nastavnika i praktičara radnih terapeuta iz cijelog svijeta. U svijetu je 900 odobrenih obrazovnih programa koji su sukladni Minimalnim standardima obrazovanja radnih terapeuta na kojima studira 100 000 studenata radne terapije. WFOT je predstavio strateški plan razvoja za razdoblje od 2019. do 2024., koji iz područja obrazovanja uključuje:

1. osiguravanje implementacije minimalnih standarda obrazovanja i osiguravanja kvalitete koji dovedu do kompetentne, znanstveno utemeljene, odgovarajuće, etične prakse, koja uključuje ljudska prava i poštuje lokalni kontekst
2. osiguravanje odgovarajuće podrške i smjernica obrazovnim programima kako bi zadovoljili WFOT-ove minimalne standarde obrazovanja radnih terapeuta
3. davanje podrške članicama organizacijama kako bi preuzele odgovornost za praćenje i odobravanje radnoterapijskih obrazovnih programa unutar vlastite države
4. poticanje cjeloživotnog učenja i kritičkog promišljanja kod studenata radne terapije i praktičara.

Prema izvještaju WFOT-a, u razdoblju od 2006. do 2018. broj radnih terapeuta u svijetu povećao se za 96 %. Za 68 % se povećao broj priznatih radnoterapijskih obrazovnih programa te za 29 % broj studenata koji se obrazuju na tim programima.

Prema podacima iz 2018. godine, u Republici Hrvatskoj aktivna su 563 registrirana radna terapeuta praktičara. Naš obrazovni program još nije akreditirao WFOT, no uz podršku Uprave Zdravstvenog veleučilišta pokrenuti su prvi koraci za ostvarenje ovog važnog strateškog cilja studija radne terapije Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu, kako bi postao dio zajednice koja ima na svjetskoj razini potvrđen kvalitetan i suvremen program obrazovanja ovog potrebnog zdravstvenog profila.

Od 21. do 25. svibnja 2018. godine održavao se Svjetski kongres radnih terapeuta u Cape Townu u organizaciji WFOT-a pod nazivom *WFOT Congress 2018: „Connected in Diversity: Positioned for Impact“*. Na kongresu je sudjelovalo više od 2000 sudionika koji su predstavljali svoja istraživanja, projekte, nove koncepte i održavali

okrugle stolove o kulturološki i znanstveno relevantnoj radnoj terapiji u svijetu.

Ponosni smo što je na kongresu po prvi put predstavljen rad iz Hrvatske kroz prezentaciju istraživačkog rada: Bartolac, A. i Sangster Jokić, C. *Examining the experience of social and occupational participation among persons with physical disabilities: Building a model of occupational deprivation and stress*. Sudionici kongresa izvrsno su prihvatili rad te se nadamo da ćemo i na idućem svjetskom kongresu, koji će po prvi put biti organiziran na europskom kontinentu, ponovno biti u prilici dostojno zastupati svoj studij i ustanovu te da će do tada naš program biti uvršten u društvo svjetski akreditiranih programa obrazovanja radnih terapeuta u svijetu.

Vidimo se 2022. godine na 18. svjetskom kongresu radne terapije u Parizu! ☐

Anti-stigma program „Prihvaćamo različitost“

✍ **Marija Škes, mag. educ. reh., voditeljica programa Služba za javno zdravstvo, Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, predavačica na katedri za radnu terapiju**

Senzibilizacijskim edukativnim radionicama „Biti drugačiji“ uspješno je započela provedba Anti-stigma programa „Prihvaćamo različitost“ Službe za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Edukativne radionice sastavni su dio prvog modula navedenog programa, održane su za učenike svih četvrtih razreda Osnovne škole Luka, Sesvete, a provedene su u suradnji sa studentima radne terapije Zdravstvenog veleučilišta te medijski popraćene.

Ciljevi su navedenog programa smanjenje stigmatizacije i predrasuda o djeci s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom općenito te poticanje pružanja vršnjačke podrške djeci s teškoćama u razvoju. Tijekom interaktivnih radionica učenici su upoznati s različitim vrstama teškoća u razvoju i invaliditeta, kako pristupiti, uspostaviti primjerenu komunikaciju i pomoći (znakovni jezik, Brailleovo pismo), saznali su što je to radna terapija i tko su radni terapeuti, kojim se pomagala koriste djeca s teškoćama u razvoju te koje su mogućnosti njihove prilagodbe u okolini (u razredu, u školi, kod kuće). U drugom dijelu edukativne radionice

učenici su podijeljeni u skupine i svi su imali priliku praktično primijeniti pomagala kojima se koriste osobe s invaliditetom u obavljanju svakodnevnih aktivnosti: invalidska kolica, ortopedska pomagala, bijeli štap, povez za oči, prilagođena pomagala za svakodnevne aktivnosti (četkica za zube, žlica, vilica), Lego kocke i druga pomagala.

Na kraju radionice, tijekom evaluacije, učenici su prezentirali kako su se osjećali tijekom upotrebe različitih pomagala, što misle o tome kako je djeci i osobama koje imaju potrebu za tuđom pomoći, s kojim se sve preprekama moraju suočavati svaki dan, na koje sve načine mogu pomoći i kako biti dobar prijatelj.

Djeca s teškoćama u razvoju svakodnevno se suočavaju s dodatnim izazovima kao rezultatima svojih poteškoća

i mnogih prepreka koje društvo stavlja pred njih. Potrebno im je pružiti priliku da kao i drugi ostvare svoje potencijale u vođenju života koji ih ispunjava te da pridonose socijalnoj, kulturnoj i ekonomskoj vitalnosti svojih zajednica. Život djece s teškoćama u razvoju promijenit će se ako se promijene stavovi i na taj se način osvijesti u široj zajednici kako su teškoće u razvoju dio ljudskog stanja. Upravo zbog toga provedba ove senzibilizacijske edukativne radionice praktičnim primjerom daje nova znanja i potiče pružanje vršnjačke podrške djeci s teškoćama u razvoju kako bi se što bezbolnije i lakše integrirala u svakodnevne aktivnosti u svojoj okolini. U konačnici stvaramo obrazovanije i senzibilnije društvo u kojem će uspješno odrastati djeca s teškoćama u razvoju kao budući aktivni i ravnopravni članovi zajednice uz podršku.

Anti-stigma program „Prihvaćamo različitost“ u skladu je sa strateškim dokumentima: Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom UN-a i Konvencijom o pravima djeteta, Europskom strategijom za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. (EUR-Lex), Akcijskim planom Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi od 2006. do 2015. te Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju 2017. – 2020. (NN 42/17) i Zagrebačkom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2016. do 2020. q

Društveno korisno učenje za dobrobit zajednice

Jadranka Pavić

Zdravstveno veleučilište partner je u projektu Zdravstvo u zajednici čiji je donator sredstava Europska unija iz Europskog socijalnog fonda i Ured za udruge Vlade RH. Projekt se provodi u partnerstvu Centra za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje Sirius, koji je nositelj projekta, te **Udruge roditelja djece s posebnim potrebama Put u život – PUŽ** i **SKAC Palma**. Ciljevi projekta usmjereni su na povećanje broja studenata sa stečenim praktičnim znanjima i vještinama za rješavanje konkretnih društvenih problema i razvoja zajednice, razvijanje programa društveno korisnog učenja na Zdravstvenom veleučilištu, osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva za provedbu društveno korisnog učenja te uspostavu i implementaciju održivog programa društveno korisnog učenja u suradnji visokoobrazovne ustanove s organizacijama civilnoga društva. Studenti u okviru studija dobivaju široka teorijska znanja, međutim nemaju dovoljno prilika za kritičko propitivanje usvojenog znanja kao ni praktično iskustvo u direktnom radu s korisnicima. S druge strane, organizacije civilnog društva ne posjeduju dovoljno kapaciteta za pružanje zdravstvenih informacija i podrške korisnicima svojih usluga koje su im potrebne za prevladavanje socijalno nepovoljnog stanja u kojemu se nalaze. U Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014. – 2020.) ističe se kako je potrebno tim skupinama pružiti izvaninstitucijsku skrb i odgovarajuću zdravstvenu zaštitu u zajednici. Pri tome bi se posebna pozornost trebala posvetiti preventivnim aktivnostima koje će poboljšati opće zdravstveno stanje tih skupina, kao što su: promicanje zdravih stilova života i pravilne prehrane, povećanja tjelesne aktivnosti, smanjenje pušenja i konzumacije alkohola te rano otkrivanje raka dojke, debelog crijeva i vrata maternice, što su upravo ne-

ka znanja koja su studenti Zdravstvenog veleučilišta usvojili tijekom studija i koja bi mogli prenijeti korisnicima organizacija civilnog društva.

Novi izborni kolegij: Društveno korisno učenje u zdravstvu

Kroz projekt Zdravstvo u zajednici izrađen je kurikulum novoga izbornog kolegija Društveno korisno učenje u zdravstvu, koji će se od akademske godine 2018./2019. izvoditi na studiju sestrinstva i studiju radne terapije. Ovaj kolegij orijentiran je na društveno korisno učenje

i aktiviranje studenata u rješavanju društvenih problema u zajednici. Kroz kolegij će se aktivirati studente Zdravstvenog veleučilišta za rješavanje konkretnih društvenih problema i pridonijeti povećanju socijalne osjetljivosti mladih ljudi.

Cilj je kolegija, između ostalog, senzibilizirati mlade ljude na uloge i mogućnosti koje imaju u rješavanju društvenih problema. Osim toga, na taj će način studenti osvijestiti specifična znanja koja su usvojili tijekom studija, a koja mogu pridonijeti poboljšanju socijalne situacije u zajednici u kojoj žive. Sudjelovanjem u izbornom kolegiju studenti će razviti dodatna znanja

i usavršiti vještine kao što su komunikacijske vještine, timski rad, pisanje i provedba projektnih prijedloga, praktična primjena usvojenih znanja, razvoj svijesti o postojećim problemima u društvu te mogućnosti kreativnog rješavanja problema prilagođenih aktualnom stanju i potrebama korisnika. Također, Zdravstveno veleučilište prilikom provođenja nastave na ovom kolegiju moći će se dodatno povezati s organizacijama civilnog društva i u partnerstvu s njima razvijati društvenu odgovornost kod studenata i nastavnika, što je i obveza svih visokoškolskih ustanova prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. □

Studenti u društvenim događanjima

✍ Stela Obradović, studentica

Hrvatski Festival jednakih mogućnosti pokrenut je u cilju razvoja društvene svijesti o invaliditetu, odnosno o potrebama i stvaralaštvu osoba s invaliditetom. To je međunarodna manifestacija u kojoj osobe s invaliditetom nastupaju s umjetnicima u glazbenom, scenskom i likovnom programu kao i u sportskim i edukacijsko-rehabilitacijskim aktivnostima.

Studenti Zdravstvenog veleučilišta sudjeluju na Festivalu jednakih mogućnosti te se i tako aktivno uključuju u društvo.

Festival jednakih mogućnosti (F=M) i ove je godine zauzeo Trg bana Josipa Jelačića od 22. do 24. svibnja. Tim od oko 20 stručnjaka već iskusnih u organizaciji tradicionalnog uličnog festivala uz pomoć oko 140 volonte-

ra uspješno je priveo događaj kraju. Svrha je festivala predstavljanje više od 900 izvođača programa u cilju razvijanja svijesti o pravima i izjednačavanju mogućnosti osoba s invaliditetom, dok je izvor svih ideja i poticaja Društvo tjelesnih invalida u Zagrebu.

Tri dana festivala obogaćena su programima iz glazbeno-scenskog, likovnog, edukacijsko-rekreacijskog i sportskog područja. Glazbeno-scenski program sastojao se od dramskih, plesnih i glazbenih točaka. Likovni program sadržavao je likovne radove različitih umjetnika u različitim područjima. Edukacijsko-rehabilitacijski program predstavio je igre mobilnosti otvorene za sve građane koji su kroz razne poligone mogli steći dojam kretanja s pomoću invalidskih kolica ili bijelog štapa. Sportski program bio je ispunjen turnirima u odbojci, boćanju, uličnoj košarci u kolicima te *floorballu*. Svaki je od izvođača poseban i specifičan na svoj način, a opet promovira jednakost i jedinstvo svih građana.

Kako bi sve išlo po planu, organizacijski tim na edukacijama priprema svoje volontere s petnaestak zagrebačkih fakulteta. Među njima u organizaciji festivala već tradicionalno sudjeluju i studenti Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu. Tijekom festivala stječu se nova iskustva i poznanstva te se većina volontera iznova vraća svake godine. Ovim putem pozivamo sve studente da nam se sljedeće godine pridruže na punoljetnom osamnaestom F=M-u. □

Umjetnost i kreativnost u kvaliteti života

✍ Claire Sangster Jokić

U srijedu 13. lipnja 2018. u prostorijama Zdravstvenog veleučilišta na Ksaveru 196A održana je izložba kreativnih radova korisnika Centra za autizam životne zajednice Jelkovec. Uz promociju radova, predstavljen je program rada studenata treće godine studija radne terapije tijekom kliničkih vježbi iz kolegija Radna terapija u zajednici.

U ovom kolegiju, pod voditeljstvom prof. Tatjane Njegovan Zvonarević i prof. Edine Pulić, studenti se upoznaju sa suvremenim radnoterapijskim pristupima usmjerenima na zajednicu. Kliničke vježbe u ovom kolegiju održavaju se u stambenoj zajednici Centra za autizam pod mentorstvom radne terapeutkinje Marlene Kovačević i Claire Sangster Jokić. Pritom studenti imaju priliku primijeniti znanje iz metodičke nastave u praksi.

Tijekom vježbovne nastave studenti su planirali i proveli likovno-edukativne radionice s korisnicima Centra za autizam – odraslim osobama s poremećajima iz spektra autizma. Studenti su planirali radionice na temelju ciljeva razvijenih kroz procjene i promatranje

Možemo zaključiti kako je za odrasle osobe vrlo važno da provode vrijeme u zajednici jer tako razvijaju razne vještine, uče se socijalno prihvatljivom ponašanju te proces socijalizacije uvelike utječe na kvalitetu njihova života, odnosno životno zadovoljstvo.

Sudjelovanje osoba s autizmom u događanjima u zajednici nema samo značaj u razvijanju socijalizacije, već njihova prisutnost u društvu podiže svijest o postojanju takvih osoba te razumijevanje njihovih poteškoća.

Postupnim uvođenjem u društveni život zajednice radni terapeut ima i ulogu u razvoju tolerancije i podržavanju poželjnih stavova o osobama s autizmom i/ili intelektualnim poteškoćama u društvu.

korisnika. Ciljevi radionice uključivali su socijalizaciju s drugim korisnicima, suradnju na zajedničkom projektu, razvoj komunikacijskih vještina i razvoj motoričkih, perceptivnih i kognitivnih sposobnosti za kreativne zadatke.

Tijekom radionica korisnici su uz podršku studenata sudjelovali u izradi plakata te radili na postizanju dobre komunikacije i socijalizacije s drugima te održava-

nju pažnje tijekom zadataka. Svi su korisnici uživali u sudjelovanju u smislenoj aktivnosti te pokazali veliko zadovoljstvo pri stvaranju radova.

Iskustvo planiranja i vođenja radionice također je bilo pozitivan poticaj za studente. Naime, praktično iskustvo planiranja grupne radnoterapijske intervencije usmjerene na smisleno sudjelovanje korisnika predstavljalo je vrijednu priliku za razvoj važnih vještina za buduću praksu.

Mišljenja studenata tijekom kliničkih vježbi također pokazuju sve veće uvažavanje uloge radnog terapeuta u zajednici i važnosti podupiranja uključenosti i sudjelovanja svih članova našeg društva.

Uspjeh provedenih radionica predstavljen je nastavnicima i studentima Zdravstvenog veleučilišta te djelatnicima i korisnicima Centra za autizam, i to kroz izložbu radova i prigodno druženje. Na okupljanju je naglašena važnost i vrijednost podržavanja uključenosti i sudjelovanja osoba s razvojnim i intelektualnim poteškoćama u smislenoj, svrhovitoj aktivnosti, kao i svih članova našeg društva.

Uspjeh ovih radionica omogućio je niz pojedinaca i institucija. Zahvaljujemo Knjižnici Jelkovec i Gradskoj knjižnici na suradnji i prostoru. Također zahvaljujemo djelatnicima Centra za autizam na stalnoj spremnosti i otvorenosti za suradnju. Posebno zahvaljujemo svim organizatorima i realizatorima radionice: studentima 3. godine studija radne terapije, asistentici Marleni Kovačević i svim kolegama u Centru za autizam koji su sudjelovali u radionicama te korisnicima Centra za autizam.

Veselimo se budućoj kreativnoj i obrazovnoj suradnji! □

Zagovaranje okupacijske pravde

✍️ Tena Pernar,
studentica 3. godine studija radne terapije

Radna terapija u zajednici Centra za autizam Zagreb zaživjela je 2011. godine, kada se prvi put osnovala životna/stambena zajednica Centra za autizam u naselju Novi Jelkovec te su se ubrzo, već 2013. godine, otvorile i druge dvije u neposrednoj blizini. Svaka stambena jedinica kapacitetom obuhvaća pet do šest odraslih korisnika s intelektualnim poteškoćama i iz spektra autizma. Osobe s poremećajima iz autističnog spektra koje žive u lokalnoj zajednici uče o stvarnom životu – svojim življenjem (u stambenoj zajednici) neposredno uče o sebi te o svojoj bližjoj okolini, imaju potpuno i jednako pravo prisustvovanja i korištenja uslugama zajednice, gdje dolazimo do rješenja i odgovora da je okupacijska pravda u ovom slučaju zadovoljena.

Provedbom projekta u zajednici korisnicima je pružena multidisciplinarna skrb – stručni kadar koji pruža usluge čine: radni terapeuti, medicinske sestre i njegovatelji, edukacijski rehabilitatori, socijalnim radnici, kineziolog, a suradnja se neprestano odvija i s roditeljima/skrbnicima samih korisnika. Upravo su radni terapeuti voditelji životnih zajednica i neposredni realizatori programa gdje svoj program nastoje aktivno provoditi i sudjelovati u značajnim događanjima šire i uže lokalne zajednice. Krajnji ciljevi provedbe projekta stambenih zajednica za radnog terapeuta jesu →

stjecanje novih saznanja i vještina, olakšanje pristupa i poboljšanje kvalitete života korisnika, osnaživanje socijalnih vještina, cjelovito uključivanje u društveni život i svakodnevnim aktivnostima u zajednici.

Radni terapeut djeluje kao menadžer gdje ostvaruje suradnju s velikim brojem javnih institucija poput: knjižnica Novi Jelkovec, Dubec i Dubrava, muzeja (Muzej grada Zagreba, Muzej za umjetnost i obrt), osnovnih i srednjih škola (OŠ i SŠ Jelkovec, OŠ Mihanović, OŠ Jurić Zagorka) te raznih udruga, a pri tome teži gradnji odnosa prema kulturi i tradiciji svih, pa i pojedinaca s poteškoćama. Radni terapeut planira datume obilježavanja važnih događanja ili blagdana, organizira posjete događanjima i samoinicijativno organizira obilježavanja važnih datuma za zajednicu surađujući s volonterima (studentima ZVU-a i ERF-a te učenicima osnovnih i srednjih škola iz Jelkovca). Radni terapeut Centra za autizam već petu godinu zaredom priprema, organizira i ostvaruje obilježavanje Svjetskog dana svjesnosti o autizmu kroz prigodan kulturno-umjetnički program u Novom Jelkovcu. Iznimno je ove godine program i puštanje prepoznatljivih plavih balona (simbol autizma) bilo pomaknuto s 2. travnja na 28. ožujka 2018. zbog blagdana Uskrsa, dok se obilježavanje na razini cijelog Grada Zagreba održalo 3. travnja 2018. na Trgu Petra Preradovića. Kulturno-umjetnički program bio je popraćen nizom izvedba volontera Centra za autizam, od najmlađih pjevača prvih razreda osnove škole, preko niza talentiranih solista srednjoškolskog uzrasta i njihovih glazbenih izvedbi pa sve do zajedničkog plesnog i pjevačkog nastupa korisnika iz životnih zajednica i studenata volontera.

Uloga je radnog terapeuta postavljanje ciljeva, planiranje i provođenje radnoterapijske intervencije, ali jednaku važnosti imaju upornost, kreativnost, komuni-

kacijske vještine u radu s ljudima, prilagodba, povezivanje i socijalizacija osoba iz autističnog spektra. Također, uloge su radnog terapeuta održavanje društvenih veza i organiziranje svrsishodnog provođenja slobodnog vremena korisnika kako bi se prevenirala, na vrijeme uočila i umanjila nepoželjna ponašanja korisnika. Postupnim uvođenjem u društveni život zajednice radni terapeut ima i zadatak razvijati toleranciju i podržavanje poželjnih stavova o osobama s autizmom i/ili intelektualnim poteškoćama u društvu pa tako zagrebačko naselje Novi Jelkovec uz enorman doprinos radnog terapeuta kao voditelja životne zajednice postaje model mijenjanja svijesti u bližem i daljem susjedstvu na razini Grada Zagreba, ali i cijele Republike Hrvatske.

Programi podizanja svijesti i održavanja osviještenosti stalan su proces tijekom uključivanja korisnika u projekte u zajednici te poduzimanje prvih koraka prema osnaživanju korisnika i njihovih obitelji. Radni terapeut primjenjuje lobiranje u smislu zastupanja interesa u cilju utjecaja na oblikovanje politike osoba s poremećajima iz autističnog spektra kroz komunikaciju usmjerenu prema užoj i široj javnosti. Radni je terapeut zagovaratelj mijenjanja prakse i politike koja utječe na ljude u nepovoljnom položaju (u korist osoba s poremećajima iz autističnog spektra). Radni terapeut kao aktivist u pozitivnom, legalnom i nenasilnom smislu uvjerava i informira užu i širu zajednicu u svrhu dobivanja potpore za osobe s poremećajima iz autističnog spektra, kako bi adekvatna uspostava sustavnih usluga za potrebite osobe s poremećajima iz autističnog spektra bila uvedena u dnevni red važnih sastanaka u zajednici, uključujući ranu intervenciju, cjeloživotnu edukaciju djelatnika i roditelja, te važnost cjelodnevne i cjeloživotne skrbi o odraslim osobama. □

Rehabilitacija u zajednici laringektomiranih osoba

 Ivana Crnković

Temeljno pravo pacijenta jest pravo na informaciju. Pravo na informaciju jedino je jamstvo za mogućnost sudjelovanja u odlukama o vlastitom zdravlju i životu. Pacijent u 21. stoljeću ne traži samo informacije o svojem zdravlju nego aktivno sudjeluje u procesu liječenja, a time potiče i na stalnu educi-

ranost zdravstvenih stručnjaka, koji su suočeni s činjenicom da pojava informiranog pacijenta ne predstavlja prijetnju njihovu profesionalnom autoritetu, već izazov s kojim je suočena svaka djelatnost, a to je proces cjeloživotnog učenja i prilagodbe novim tehnološkim uvjetima rada.

Osnovna je zadaća zdravstvenih stručnjaka pomoći pacijentu da interpretira informaciju koju je dobio

putem medicinskih portala, savjeta liječnika ili fizioterapeuta ili iz nekog članka na internetu. Udruge građana čiji su članovi pacijenti, njihove obitelji te stručnjaci različitih medicinskih i nemedicinskih područja također pružaju detaljne informacije o bolestima i oboljenjima, a najvažniji je segment koje udruge nude inkluzija pacijenta, odnosno punopravno članstvo građana u zajednici.

Vodeći se ovom idejom pokrenut je pilot-projekt „Rehabilitacija u zajednici“ pod vodstvom Ivane Crnković, u suradnji s Hrvatskom zajednicom laringektomiranih osoba. Pokusni projekt sadrži tri ključna elementa, a to su inkluzija, dostupnost informacija i stručno vodstvo interdisciplinarnog tima. Informatičkom edukacijom laringektomiranih korisnika svladava se komunikacijska barijera između korisnika i njihovih obitelji te stručnih tijela, omogućuje kvalitetna i brža izmjena informacija te međusobna potpora među korisnicima i njihovih obitelji. Pilot-projektom „Rehabilitacija u

zajednici“ kroz informatičko opismenjavanje za osobe s laringektomijom te uključivanjem cijelog tima stručnjaka u edukaciju i dugoročnu rehabilitaciju, ostvaruju se strateških ciljevi:

1. povećanje kvalitete života osoba s laringektomijom te članova njihovih obitelji
2. osiguranje preduvjeta za inkluziju osoba s laringektomijom u zajednicu
3. rehabilitacija izvan okvira zdravstvenih ustanova kroz edukaciju članova zajednice laringektomiranih osoba.

Bez obzira na sve mogućnosti koje se pružaju pacijentu u 21. stoljeću, zdravstveni stručnjaci i dalje ostaju najpouzdaniji izvor informacija za pacijenta, no kako bi stekli povjerenje pacijenta, zdravstveni djelatnici moraju biti svjesni da 8-satna medicinska praksa u klinici ili na odjelu fizikalne terapije nije dovoljna da zadovolji potrebe pacijenta. □

IN MEMORIAM

PROFESOR EMERITUS DR. SC. PREDRAG KEROS

Impresivna profesionalna biografija utkana u budućnost

 Dalibor Perković

Jedan od posljednjih koje se može nazvati „renesansnim čovjekom“, čovjek velike energije, što se vidi iz nepregledne liste poslova i funkcija koje je obnašao, područja u koja se upleo, projekata u kojima je sudjelovao i ljudi na koje je utjecao, profesor emeritus dr. sc. Predrag Keros, napustio nas je 23. veljače 2018. u 85. godini života. Iza sebe je ostavio impresivnu profesionalnu biografiju. O tome svjedoči 438 objavljenih bibliografskih jedinica, kao i to da je bio autor ili koautor nekoliko desetaka samostalnih knjiga ili poglavlja u zbornicima.

Dr. Predrag Keros rođen je 1933. godine u Zagrebu. Diplomirao je 1958. godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a uslijedilo je nekoliko specijalizacija: iz opće kirurgije, ortopedije i neurokirurgije. Počeo je kao asistent u Zavodu za anatomiju, a nastavio kao docent, izvanredni profesor i redoviti profesor. Dvadeset je godina obnašao dužnost pročelnika Polikliničkog odjela s Centrom za suzbijanje boli u Klinici za neurokirurgiju KBC-a Zagreb, a cijelo je to vrijeme istovremeno bio i učitelj, profesor, predavač i mentor studentima na nekoliko fakulteta, kao i na Zdravstvenom veleučilištu. Uz sve to, bio je i pokretač biblioteke Udžbenici i priručnici na ZVU-u, koju je neprekidno i uređivao. Rezultat je ovog rada više od 70 djela iz područja zdravlja i medicine, ali i *Povjesnica zdravstvenog veleučilišta*. Zbog svega je ovoga

njegovim imenom 2016. godine nazvana i knjižnica na Zdravstvenom veleučilištu.

Za priručnik *Funkcionalna anatomija lokomotornog sustava* dobio je nagradu „Josip Juraj Strossmayer“, ali to je bio onaj formalni dio počasti koje je dobio za života. Ono mnogo vrijednije i stvarnije bilo je rezultat rada koji je objavio kad je imao 29 godine, iz endoskopske kirurgije u području prednje lubanjske jame, gdje je uveo klasifikaciju koja se u svjetskim anatomskim, rinološkim, radiološkim, neurokirurškim, pa i oftalmološkim časopisima, udžbenicima i priručnicima i službeno naziva „Kerosova klasifikacija“.

Nabrajati sve u čemu je sudjelovao bilo bi previše jer je zaista bio svestran: uređivao je časopise, vodio izdavačku djelatnost, surađivao u novinama, na radiju i televiziji, pisao popularne članke i knjige. Prof. Keros je i otac hrvatskog izraza za menstruaciju: mjesočnica, a osmislio je i hrvatske verzije mnogih drugih anatomskih termina. Bio je jedan od osnivača Lige

protiv raka, a za svoje je djelovanje dobio o cijeli niz nagrada: Državnu nagradu za znanost, Nagradu grada Zagreba za znanost te Državnu nagradu za promidžbu znanosti, kao i još desetak strukovnih i znanstvenih nagrada. Obnašao je i funkcije na Sveučilištu i pritom sudjelovao u organizaciji Univerzijade 1987. godine. Također je obavljao dužnosti u raznim državnim tijelima povezanim sa znanostu i obrazovanjem, da bi 1991. bio imenovan i članom Savjetodavnoga znanstvenog vijeća u Ministarstvu znanosti, tehnologije i informatike Republike Hrvatske.

Nakon umirovljenja Senat Sveučilišta u Zagrebu dodijelio mu je naziv profesora emeritusa, tako da je dr. Keros sve do svoje smrti sudjelovao u radu medicinskih obrazovnih institucija u Hrvatskoj.

Cijelo to vrijeme među suradnicima i studentima bio je poznat kao čovjek otvorenog duha koji je kritički promišljao svijet oko sebe. Zato za kraj i kao ilustraciju njegova osebujnog karaktera navodimo citat iz ⇨

teksta „Tko je i kada prvi puta na svijetu zaskrolao“, objavljenog u *Listu Medicinskog fakulteta*, br. 2, prosinac 2011. (str 24.), u kojemu je podijelio svoja razmišljanja o jeziku:

„Da se razumijemo, nisam bio za to da stvari vodimo unatrag i da za dijelove računala izmišljamo kovanice poput ‘čigrašto velepamtilo’. Svejedno, bilo mi je jasno da tuđice rabe potpuni šupljatori koji si time podižu mlohavu razinu znanja i poput misica, personalitijem preskaču sadržaj. Sami sebi zvuče monumentalno, dajkom, nekako in. Toliko smo se nacionalno trudili biti in, da smo već odavno završili u autu. Nitko nije bio zainteresiran i da se većinu

naroda pita, cijeli bi se hrvatski izričaj sasvim funkcionalno mogao svesti na desetak psovki. Doduše, i tu su šit, fak, gademid, pusi preuzeli primat i oduzeli identitet. A što onda? Iza toga više i nema prilike za spoznaju samoga sebe. Hoćemo li jednostavno ostati bez riječi, hoće li to naposljetku biti nedostatno da se izrazi sve što osjećamo, trebamo, mislimo o bližima i daljnjima, planiramo za budućnost? Zapravo nije ni bilo važno jer je hrvatski izgubio bitku s globalizacijom. Brejnstorming je postao brejnfaking. Zbog toga sam na vrijeme odlučio postati anplagd.“ □

ISSN: 1849-9147